

Strategiakysely henkilöstölle 2015/kooste 16.9.2015/ yhteensä 19 vastaajaa ja 18 vastausta (yhdessä kaksi hlöä vastaajina)

Vastaaja 1:

Aluksi

Vuosien mittaan kahvipöytäkeskusteluissa olen havainnut, että strategiatyö ei useimpia ihmisiä kiinnosta. Minua se puolestaan innostaa, voisin tehdä sitä kaiket päivät ☺

Tiedostan, että korkeakoulumaailma ei ole minulle tuttu toimintaympäristö, joten näkemykseni ovat ns. *maallikon* ajatuksia. Toisaalta olen ollut melko laaja-alaisesti mukana erilaisissa kehittämistehtävissä ja niin strategian suunnittelussa kuin toteuttamisessa, joten ehkä *valistunut maallikko* on kuvaavampi näkökulma seuraavassa esitettyihin ajatuksiin. Mielestäni on myös hyväksi, että ajatuksia tulee jossain määrin ulkopuolisesta näkökulmasta; silläkin uhalla, että suuri osa niistä ei ole relevantteja. Seuraavassa on siis omiin kokemuksiini pohjautuvia näkemyksiä ja ajatuksia.

Luin edellisen strategian vuosille 2013-2016. Mielestäni hyvää siinä oli, että se oli laaja, ja huonoa siinä oli, että se oli liian laaja. Näin suurta määrää asioita on vaikea enää henkilökunnan hahmottaa, ja osa asioista oli sellaisia, jotka voitaisiin kuitata leimalla ”tehdään joka tapauksessa”. Sinänsä edellisessä strategiassa oli juurikin oikeita asioita, joiden tekemistä on syytä jatkaa vastakin. Pohdintaa: pitäisikö visio ”SAMK on vuonna 2020 alueellisesti ja kansainvälisesti arvostettu korkeakoulu” muotoilla muotoon ”SAMK on vuonna 2020 kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettu korkeakoulu”. Emmekö me jo nyt ole saavuttaneet tason ”alueellisesti arvostettu”?

Työvälineet

Nokia-vuosieni aikana tykästyin 3x3x3 –malliin. Pidän sitä hyvänä erityisesti siksi, että asiat pitää pystyä tiivistämään riittävän pieneen määrään asioita, jotta ihmiset ymmärtävät (~muistavat) ne ja jotta kokonaisuus olisi hallittavissa. Toisaalta tällä mallilla saadaan laaja määrä konkreettista tekemistä ja mitattavaa, koska $3 \times 3 \times 3 = 27$. Valitaan siis 3 ylätasoa otsikkoa ja näille kullekin 3 alaotsikkoa ja lopuksi kullekin alaotsikolle 3 konkreettista toimenpidettä. Tässä korostuu myös se, mitä strategiatyö on luonteeltaan: *valintojen tekemistä*. Tärkeää onkin viestiä se, että on monta oleellista asiaa, jotka eivät ole strategiassa mukana, mutta niitä siltä tehdään.

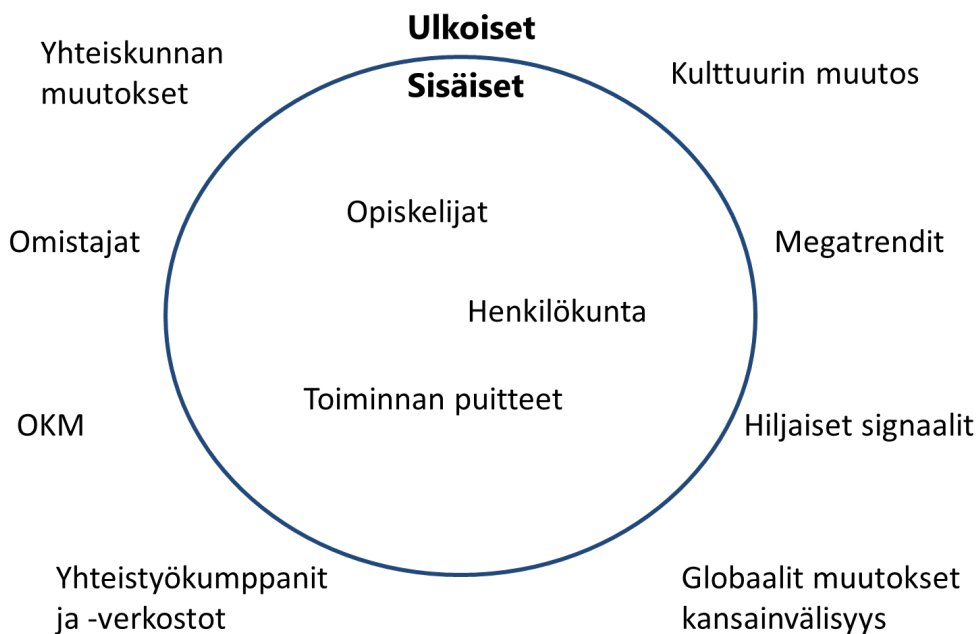
Tähän välineeseen on myös helppo tehdä seuranta, itse olen käyttänyt oheisen mukaista taulukkoa, joita siis tulee 9 kappaletta. Yksinkertaisuus on valttia: seuranta yksikertaisella asteikolla: 😊 😐 😞

Otsikko/aihealue

Laatijat: AA, BB		Päiväys: XX.XX.20xx		
Nykytila: Lyhyt kuvaus				
Tavoite		Toimenpide (omistaja)	Mittari	
Lyhyt kuvaus	1	Toimenpide 1 (NN)	Mittari 1	 Xx/20xx
	2	Toimenpide 2 (NN)	Mittari 2	
Osatavoitteet	3	Toimenpide 3 (NN)	Mittari 3	
1) Aa..				
2) Bb..				
3) Cc..				

Strategiaa ohjaavat tekijät

Strategian luomiseen vaikuttavat erityisesti kahdenlaiset tekijät: sisäiset ja ulkoiset, kuvassa osa näistä:

Strategiatyössä valitaan tärkeimmät muutosta ohjaavat tekijät, joiden pohjalta halutaan tehdä toimenpiteitä. Varsinainen tulevaisuuden ennustaminen yrittäminen on turhaa. Sen sijaan mielekäästä on pohtia ja ideoida, mitä voisi tapahtua tai mitä saamme tapahtumaan. Käynnissä on voimakas muutos uuteen teolliseen järjestykseen, olemme siirtymässä "e":stä "i":hin – mm. laitteista sovelluksiin ja

innovaatioihin. Jollekin alalle vakiintuneeksi toimijaksi määrittäminen ei ole koskaan merkinnyt vähempää kuin nyt. Vaikka koulutusala on yhteiskunnan säätelemää toimintaa, ei sekään ole turvassa siltä, että yksittäisen toimijan paras opiskelijamateriaali virtaakin yhtäkkiä kilpailijalle.

Nostan tässä esiin joitain teknologia-alan signaaleja:

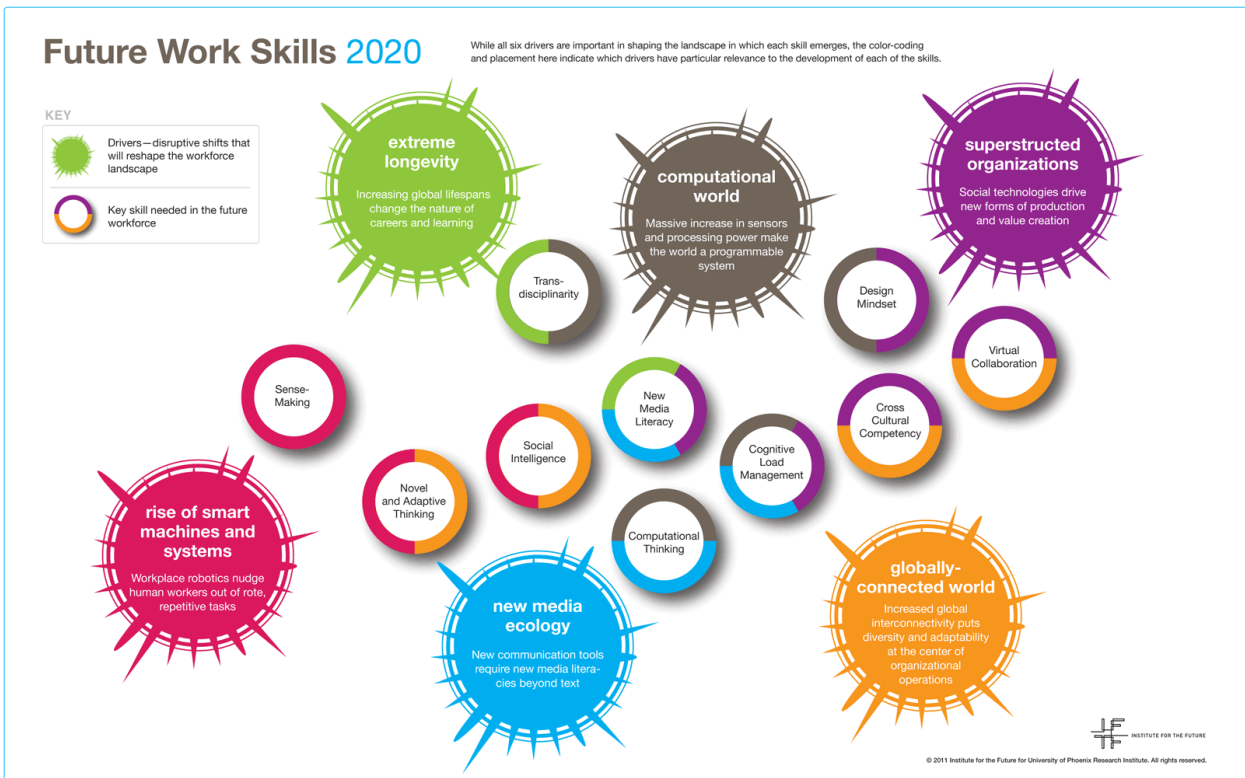
- **Datan määrä:** 90% maailman tietodatasta on syntynyt 2-3 viime vuoden aikana. Vuoteen 2020 mennessä määrän arvioidaan kasvavan nykyisestä 50-kertaiseksi.
- **Mobiili:** älypuhelimia käyttää vasta noin 1.5 miljardia, eli vasta yksi per joka viides ihminen. Kehittyneissä maissa nämä laitteet tulevat nousemaan lähivuosina vielä nykyistäkin enemmän arjen keskiöön.
- **Laitteet:** Ihmisillä on useita tietoteknisiä laitteita käytössä ja BYOT (bring your own technology) alkaa nyt näkyä työpaikoilla. Yksinkertaisimpiin laitteisiin alkaa tulla "älykkyttä" ja ne ovat kytkettynä tietoverkkoon.
- **Internet of things (IoT):** tällä hetkellä on jo Internet of People (mm. Facebook) ja Internet of Information (mm. google, amazon, ...). IoT:n arvioidaan tuovan 25 miljardia laitetta verkkoon vuoteen 2020 mennessä. Taustalla on myös kehittymässä Internet of Places (Foursquare, ym.).
- **Automatisaatio:** mikä voidaan digitalisoida, pyritään myös automatisoimaan.
- **Pilvipalvelut:** paljon erilaisia uusia sovelluksia, jotka näyttävät pilveen kerättyä dataa. "Tietoagentit" eli eri tiedon keruuseen ja jalostamiseen kehitetyt ohjelmistot mahdollistavat yksilöllisten tietonäkymien tekemisen (massaräätälöinti). Tämän jälkeen (tieto)järjestelmiä tullaan kehittämään ennakoiviksi ja oppiviksi.
- **Palveluille tuotteita ja tuotteille palveluita:** mahdollisuus innovaatioille: "voisiko tuotteeni rinnalle kehittää (mobiili)palvelun?" tai "voisiko (mobiili)palveluni rinnalle kehittää tuotteen?".
- **Tietoturva:** kehittyvä perustoiminta, jonka tarve näkyy päivittäisessä uutisoinnissa.

Lukuisa joukko nyt käytössä olevia teknologioita tulee jäämään lähivuosina vanhaksi uusien toimintamallien ja teknisten ratkaisujen myötä (muistitikut, kannettavat musiikkisoittimet, dvd-levyt, kaukosäätimet, kiinteät mittaristot, ...). Samalla tulee teknologioita, jotka mahdollistavat kokonaan uudenlaisten toimintamallien, ja mikä tärkeintä, uudenlaisten ammattien syntyminen. Automaation kehittymisen myötä usean nykyisen ammatin muoto muuttuu merkittävästi. Jo aiemmin tapahtuneesta kehityksestä voidaan ottaa esimerkkinä metsurin työ: 70-luvulla Suomessa oli noin 100.000 metsuria, nyt heitä on 3.500. Koneiden kehitys tulee johtamaan samankaltaiseen muutokseen monella muullakin alalla.

Teknologiarintama on laaja, tietotekniikan ja automaation kehittymisen lisäksi suuria muutoksia tulee monelta rintamalta: avaruusteknologia, bioteknologia, lääketiede ja geenitekniikka sekä materiaali- ja nanoteknologia. Kaikki tämä viittaa siihen, että tulevaisuudessa ammatinkuvat tulevat muuttumaan voimakkaasti.

Kysymys: miten SAMK kehittää koulutusta vastaamaan tähän muutokseen? Tulevaisuuden yleisiä ammatteja voivat olla vaikkapa "lennokkiohjaajat", "rekkamanagerit", "energiasuunnittelijat" ja muut automaattisia järjestelmiä ohjaavat teknologia-asiantuntijat. Pitäisikö meidän tuottaa eräänlaisia "tietomanagereita", joiden opiskelun pääsisältö olisi uudenlaiset älykkäiden koneiden ja järjestelmien tehokäyttö? Tällä on vahva linkki Sitran esille nostamaan trendiin "*Taidot haastavat tiedot*".

Kuva on vanha (v. 2011), mutta onko tässä kuva osaamisepohjasta, jollainen myös SAMK:n pitäisi pystyä jatkossa tuottamaan:

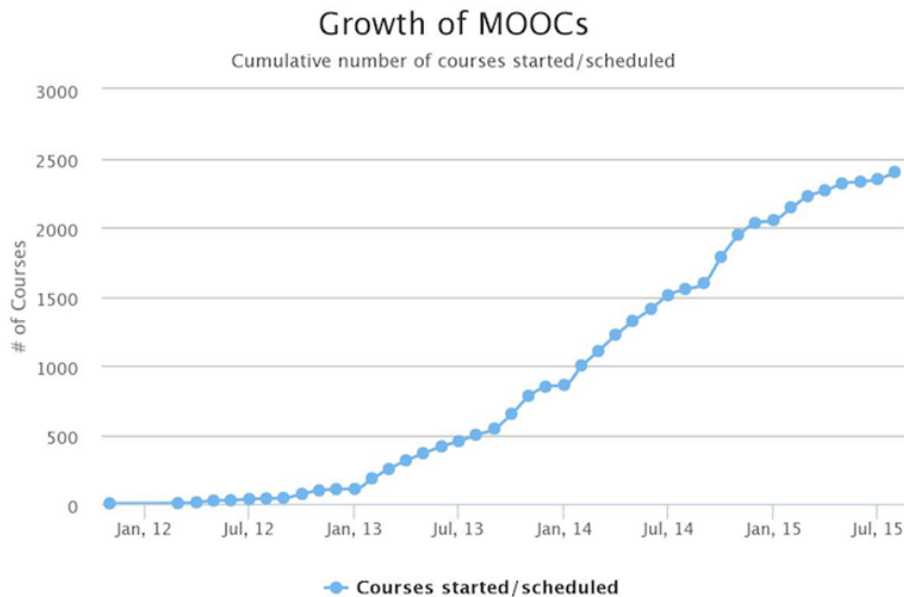
Laajempi esitys kuvan aiheista: <http://www.iftf.org/futureworkskills/>

Joitain muita yleisiä signaaleja, jotka vaikuttavat kutakuinkin kaikkeen ovat:

- **Väestödemografinen muutos (ikäntyvien määrä kasvaa, työllisten vähenee):** tarvitaan sekä välineitä että toimintatapoja tehdä työt tuottavasti vähemmällä määrällä väkeä.
- **Gloobalin keskiluokan kasvu (erityisesti Kiina & Intia):** vaatimus paremmille tuotteille ja palveluille kasvaa. Talouksien käytössä oleva rahamäärä kasvaa.
- **Kaupungistuminen (ei vain Suomessa):** globaalisti tämä aiheuttaa mm. ympäristöhaasteita.
- **Nanoteknologia:** dramaattisia kehityshyppyä odotettavissa.
- **Globalisaatio:** ei ole pysähtymässä, jatkaa etenemistä.
- **Valmistuksesta korkeamman jalostusasteen (palvelu)liiketoimintaan:** mm. Suomelle mahdollisuus.
- **Ympäristöhaasteet ja luonnonvarojen kasvava niukkuus:** ilmastonmuutos, vesi- ja jäteongelmat.
- **Osaamisen kasvu:** kaukoidästä tulee korkean tason osaajia kasvavassa määrin; miten länsimaat pystyvät vastaamaan tähän kilpaan?

Sitten nostona muutama muu heikko signaali ja pohdintaa maailman menosta:

- **Startup –aikakausi:** Startup –kulttuuri on parin viime vuoden ajan vahvistunut Suomessa, ja sen myötä on syntynyt uusia toiminnan malleja (kuten slush-tapahtuma) ja entistä toimivampia rahoitusmalleja parhailaan kehitetään. Merkittävä osuus tämän trendin vahvistumisessa on varmasti ollut ex-Nokialaisten suuren osaajapohjan purkautuminen työmarkkinoilla uusien startup-yritysten myötä. SAMK:lla on hyvä track-record niin yrityskiihdyttämötoiminnassa kuin innovaatiokentän toimintamalleissa (Apparaatti, IdeaDrill, ...). Tätä kehitystä kannattaisi vahvistaa.
- **Yritysten oma koulutus:** elokuun puolivälissä uutisoitiin Lidl:in omasta ”korkeakoulusta” (<http://www.kauppalehti.fi/uutiset/lidl-korkeakoulu-on-pikakaista-esimiestehtaviin/nSuF4chm>). Koulutus on kolmivuotinen. Opiskelijoille maksetaan palkka myös opiskeluajalta: ensimmäisenä vuonna 1400 kuukaudessa, toisena 1600 ja kolmantena 1800 euroa. Valmistumisen jälkeen esim. suomalaisilla opiskelijoilla on kaupan alan alempi tutkinto, paljon työkokemusta ja Lidlin aluepäällikön pesti Suomessa. Saksassa aloituspalkka koulutuksen jälkeen on 5400 eur/kk. Kysymys: mitä jos tästä tuleekin jatkossa laajamittainen uusi toimintamalli, tai pitäisikö tästä aktiivisesti alkaa rakentamaan muokattua mallia suomalaiselle elinkeinoelämälle – uudenlainen yrityskorkeakoulumalli? Mitäpä, jos yhden yrityksen sijaan kerättäisiin 10 yritystä, jotka maksaisivat pienimuotoista palkkaa ja opiskelijat kävisivät aktiivisesti harjoittelujaksoja yritysten eri toimenkuvissa ja saisivat samaan aikaan SAMK:ssa koulutusta?
- **Oppiminen personoituu:** Digitaalisten menetelmien myötä opiskelemisen mahdollisuudet sekä levenevät että syvenevät. Nyt on mahdollista tarjota niin yksilöllistä oppimista kuin opiskella verkon avulla ulkomailla toteutettuja koulutuksia (edx, coursera, openedx, ...). Tässä aiheessa ollaan jo SAMK:ssakin kiinni: mm. MOOC-toteutus lääkelaskennasta. Tämä ei ole ohimenevä trendi vaan pohdinnan paikka, miten olemme mukana. Mielestäni panostuksen arvoinen asia. Listan perässä on kuva, joka kertoo MOOC-kurssien määrän kasvusta.
- **SAMK on hyvässä nosteessa:** olen havainnut, että innovaatioympäristön toimijana SAMK on saanut muutaman viime vuoden ajan positiivista nostetta. Tämä onkin näkynyt nyt hyvin mm. poikkeuksellisen onnistuneena rahoitushakujen läpisaamisena aikana, jolloin jaettavan rahoituksen määrä on pienentynyt. Samaan aikaan ollaan siirtymässä uuteen kampuusaikakauteen. Käsillä on epäjatkuvuuskohta, jossa uuden strategian tekeminen on erityisen kriittinen. SAMK:n tulee johtaa muutosta, ei seurata sitä, ja tätä työtä onkin jo käynnistetty osana SAMK:n edellistä strategiaa.
- **Kansallisen rahoituksen määrä rajallinen:** rahoituksen painopiste on vahvasti siirtymässä rahan hakemiseen suoraan EU:lta. Edellisen strategian mukaista kv-työn kehittämistä on varmasti syytä jatkaa. Onko tämä osa uutta strategiaa vai ”normaalista toimintaa”?
- **Oma rajallisuus:** meillä on rajallinen tiede- ja teknologiapohja, joten innovointi kannattanee pohjata (jatkossakin) käytäntölähtöiseen toimintaan. Vrt. Lahden käyttämä ”DUI-malli” (doing, using & interacting). Samasta syystä suljettu innovointi vs. avoin innovointi - kysymyksessä lienee syytä valita jälkimmäinen.

Strategian sisältö

Valtavasta määrästä sisäisiä ja ulkoisia muutosta ohjaavia tekijöitä pitäisi valita siis muutamia seuraaville vuosille.

Valitut muutosta ohjaavat tekijät → strategiset toimenpiteet → tulokset

Valitsin kolmeksi ylätasoa otsikoksi seuraavat:

1. Tuloksellisuus
2. Sisältöjen uudistaminen
3. Toimintamallien uudistaminen

Ylätasoa otsikoiden ei tarvi olla tarkkoja vaan sopivan väljiä kehyksiä, jotka henkilökunta muistaa, ja joiden sisään saadaan mahtumaan varsinaiset strategiset tekemiset.

Tuloksellisuus: korkeakoulu- ja yliopistokenttä on kovassa kisassa, ei ole kovin kaukaa haettava, että viimeistään vuonna 2020 tapahtuu valtion suunnalta jotain isompaa peliliikettä. Olemassaolon oikeutuksen merkittävimpiä mittareita on syytä tarkastella; missä voitaisiin/pitäisi saada kehitystä aikaiseksi? Voidaan toki kysyä, että pitäisikö otsikkona olla ”niitä asioita, joiden myötä tuloksellisuus kehittyy” vai tämä ”tuloksellisuus, jonka pohjalta valitaan kehitettävät asiat”?

Sisältöjen uudistaminen: megatrendit, heikot signaalit, näkyvä ja vielä hiljainen muutos – näistä pitää poimia kohteet, joihin pureutua. Valmistautuminen vuoteen 2020 käyntiin ja uudistetaan sisältöjä niin teknologialähtöisesti kuin strategisesti. Onko kohteena tekstissä aiemmin pohdittu tulevaisuuden ”tietomanagerin” ammatti, MOOCien kehittäminen tai SAMK:n valittujen kärkien vahvistaminen? Joka tapauksessa sisällöllistä uudistamista on tehtävä, oli tämä strategiassa sisällä tai muuten vain.

Toimintamallien uudistaminen: kampuusaikakauden uudet toimintamallit ja työhyvinvointi ovat tämän paketin keskiössä. Tätäkin työtä tehdään, oli se strategiassa tai ei. Luonnollinen tapa olisi ottaa tämä strategiaan sisälle, koska tällöin jokainen henkilökuntaan kuuluva olisi varmasti osa strategian

toteuttamista. Kysymys: pitäisikö meidän ottaa yhdeksi aiheeksi organisaatiomme innovaatiokyvykkyyden kehittäminen? Tai jos se on jo hyvällä mallilla, niin: innovointikyvykkyyden parempi hyödyntäminen?

Strategian viestintä

Koska tavoitteena on saada henkilökunta mukaan strategian toteuttamiseen ja näkemään päivittäisen panoksensa olevan osa strategian sisältöä, on viestinnällä merkittävä rooli strategian onnistuneeseen toteuttamiseen. Syy, miksi strategiatyö on useiden ihmisten mielestä luotaantyöntävää on monesti juuri viestinnässä: pitkät tekstimuotoiset kuvaukset jäävät helposti lukematta – asia pitää pystyä kiteyttämään todella tiiviiseen ja visuaalisesti mielenkiintoiseen (~yllättävään) muotoon, että se kiinnostaa ja jää paremmin kohdeyleisön mieleen. Alla nopeasti tehtynä pari esimerkkiä, viestintäosaston väki tekee varmasti ammattilaisina vielä paljon hienompia toteutuksia. Samassa yhteydessä voisi pohtia ”SAMK:n menestystarinan” luomista; tarinallinen viestintä onnistuessaan on vaikuttavaa.

Vastaaja 2:

1. Opiskelija on ykkönen. Jos näin on, pitää sen näkyä muuallakin kuin vain juhlapuheissa.

Lukkarit: Samkissa on esim. laskennallista älykkyyttä niin suurin mitoin, joten pitäisi olla suhteellisen helppoa tehdä algoritmi, jolla saadaan tehtyä lukujärjestys eri osaamisalueiden opiskelijoille optimaaliseksi, jolloin hän pystyy saamaan vähintään 55 op/vuosi, ei neljää hyppy tuntia opiskelupäivän aikana, ei kahta vapaapäivää viikossa ensimmäisenä opiskeluvuotena, jossa pitää muutenkin olla tiivistä kontaktia (seuraavina vuosina enemmän itseopiskelua yms). Lukujärjestys tehdään opiskelijalle optimaaliseksi, ei opettajalle.

Projektit vai opetustyö: Pitää myös miettiä, kumpi on tärkeämpää, kiinnittää opettaja projektiin vaikkapa vuodeksi, pariksi kokonaan ja ottaa hänen tilalleen määräaikainen tuntiopettaja / jakaa hänen työnsä muiden opettajien kesken, jotka eivät välttämättä ole kaikkein omimmalla alueellaan opettaessaan näitä kollegan tunteja. Tällöin hyvä opettaja hoitaa projektia ja määräaikainen opettaja tai jo ennestään ylityöllistetyt opettajakollegat opettavat opiskelijoita. Jos projektista saadaan muutama kymppitonni Samkille ja samalla kymmenittäin opiskelijoita ei saa 55 op:tä kasaan heikkotasaisen opetuksen takia, onko se järkevää resurssien käyttöä?

2. Sosiaali- ja terveysalan opintoihin on punottava monikulttuurisuuden kohtaaminen jatkuvaksi punaiseksi langaksi. Suomeen tulee jatkossa lisää pakolaisia joko sota-alueilta tai köyhiltä alueilta parempien elinolojen toivossa. Toivottavasti Suomeen tulee myös huippuammattilaisia ja -tutkijoita, joita rekrytoitaisiin Suomen elinkeinoelämän avainalueille. Pitää osata kohdata ihmisiä eri kulttuureista erilaisissa tilanteissa jatkuvasti ja olla jonkinlainen näppituntuma kulttuurien tärkeimmistä arvoista tai käyttäytymisetiketistä.

3. Väestön ikääntyessä, tulee tarvetta erilaisiin apuvälineisiin, sähköisiin valvonta- ja hälytysjärjestelmiin/-laitteisiin, hyvinvointiohjelmiin ja elämänhallintaohjelmiin. Rikkaat ostavat itselleen henkilökohtaista palvelua ja muut siirretään sähköisten systeemien pariin. Myös kaikki ennaltaehkäisevä työ nousee arvoonsa.

4. Vesitietous on Samkin vahva alue, jolla on mahdollisuudet kansainväliseen (tuote)menestykseen ja Samkin tekemiseksi kansainvälisesti tunnetuksi.

5. Oppimisympäristöistä Hilliä on ehdottomasti kehitettävä edelleen.

6. Korkeakoulupolitiikassa pitää onnistumisen ja rahan jaon mittareista ehdottomasti poistaa ulkopuolinen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitus. Siinä asetetaan ammattikorkeakoulut eriarvoiseen asemaan, koska esim. Ely-keskuksilla on rahaa erilaiset määrät jaettavana. Toiset ammattikorkeakoulut saavat näin ollen paremmat onnistumismahdollisuudet tämän mittarin suhteen sen mukaan, millä seudulla ammattikorkeakoulu sijaitsee.

Vastaja 3:

1/3 Megatrendit

1 Yksi maailmanlaajuinen megatrendi on naisten nouseminen suuryritysten/keskisuurten johtoon. Naisille tulee enemmän päätösvaltaa rahoitukseen ja yritysten liiketoiminnan kehittämiseen liittyvissä asioissa sekä yritysten että perhe-elämänkin tasolla. (Tästä on jo Suomenkin mediassa uutisoitu, kuinka esim. Helsingin lukioissa on jo iso osa oppilaista naisia.)

Samk: opiskelijajoukko naisistuu todennäköisesti myös tekniikan koulutuksessa. Mielestäni tähän megatrendiin pitää vastata myös vastavoimalla eli varmistaa, että Samkin koulutukset ovat avoimia ja kiinnostavia ja mahdollisia myös miehille.

Toimina esim. ammattikouluihin suuntautuvat valmennuskurssit. Varhainen totuudenmukainen tiedotus.

2 Täysin automatisoidut tuotantolaitokset, palvelut jne. Kone keskustelelee toisen koneen kanssa.

Samk: koneiden ja laitteiden suunnittelukoulutuksen pitää entistä enemmän olla yhteydessä automaation suunnitteluun, ohjelmointiin. Entistä enemmän opiskelijoiden pitää osata verkostoitua, tehdä työtä monialaisissa tiimeissä. Kehittämisen, keksimisen ja suunnittelutyön sekä toisaalta myös valvontatyön osaamisen merkityksen korostaminen.

3 Kaikissa koulutuksissa monikulttuurisuuden näkökulman huomioiminen. Entiset kehitysmaat nousevat esim. korkeakoulutasoisen koulutusviennin kohteiksi kuten Bangladesh, Indonesia, Filippiinit, Turkki, Vietnam, Meksiko, Etelä-Korea....

Samk: Opetuskielen valinta.

4. Luonnon antamat raaka-aineet vähenevät tai loppuvat.

Samk: kemian koulutus , puun monimuotoinen käyttö, biotalous.

Sitran listaamien megatrendien osalta Samkissa kannattaa kaikessa toiminnassa ottaa huomioon mielestäni seuraavat:

1. opiskelijoiden ja henkilökunnan hyvinvointi
2. ikäihmisille tehokasta helppoa elämistä ja olemista tukevaa teknologiaa, rakentamisen haasteet
3. tutkimusta ihmisten tekemän työn muutoksesta ja muutoksen nopeudesta
4. energia- ja biotalous.

Samkin strategiassa on tavoitteeksi kirjoitettu uudistuminen. Tavoitteet ovat kuitenkin aika ”pliisuja” ja kliseemäisiä. Konkreettisempina ja siten muotoiltuina, että mihin haasteeseen tai vaikka megatrendiin tavoite vastaa, uudistumisen tavoitteista tulee johtamista ja kaikkea toimintaa ohjaavia.

Esim. 1. Kehitämme tulevaisuuden oppimisympäristöjä; miksi emme kehitä tämän päivän oppimisympäristöjä vastaamaan digitalisaation ja teknologian suomien innovaatioiden avulla tehokkaiksi ongelmien ratkaisuihin laboratorioiksi. ☺

Muidenkin uudistamiseen liittyvien tavoitteiden kohdalla voisi kiinnittää huomion siihen, että ne vastaisivat taustalla olevien megatrendien tai lyhyemmän ajan trendien avulla ennakoitavissa oleviin muutoksiin. 2020 on niin kovin pian.

Strategiaan pitää sisältyä riittävästi sopeutumiskykyä, mikäli toimintaympäristö/maailma ympärillä muuttuu radikaalisti ja siihen olisi reagoitava nopeasti, ettei putoa kelkasta. Strategiset vaihtoehdot tulisi pitää organisaation omissa käsissä. Vaihtoehtoja tulisi analysoida ja testata, jotta lopulta päädytään parhaaseen ennakoitavissa olevaan vaihtoehtoon, joka valitaan strategiaksi.

Trendien lisäksi pitää tunnistaa epävarmuustekijät, joihin voidaan (ehkä) varautua sekä pyritään hyödyntämään niiden tuottamat uudet mahdollisuudet.

2/3 Tulevaisuuden toimialat

Tehtäväksi annossa mainittuihin tulevaisuuden toimialoihin, olen ottanut kantaa jo ensimmäisessä megatrendiosuudessa. (olisi pitänyt lukea koko toimeksianto ennen kuin alkoi vastata.)

Tulevaisuuden toimialojen osalta heti ensimmäiseksi tulee mieleen vesi. Puhdas vesi on jo monia, monia vuosia ollut tulevaisuuden tutkijoiden listalla aiheena, joka on käymässä vähiin ja voi aiheuttaa sotiakin. Veteen liittyvä osaaminen on tulevaisuuden toimialalistalla, mutta onko siihen liittyvät osaamiset riittävällä laajuudella mukana Samkin opetuksessa. TKI-toiminnassa. on, mutta mikä on yhteys opetuksen sisältöihin.

Ammatillinen koulutus tuottaa toimisto- ja muihin liiketoiminnan avustaviin tehtäviin ammattilaisia. Mikä on Samkin tradenomikoulutuksen tulevaisuus, jos tuotetaan ikään kuin bulkkitavarana ”yleistradnomeja”. Tradenomikoulutusta pitää suunnata erityisosaamisten suuntaan. Toimialaluettelossa on mainittu finanssi-, vakuutus- ja lakiasiat. Euroopankin tasolla liiketoiminnan koulutusohjelmat ovat jo vuosien ajan painottuneet rahoitukseen ja vakuutustoimintaan. Myös sijoittaminen/investointiosaaminen puuttuu opintojen sisällöistä melkein tyystin. Yrittäjyysosaamista on, mutta senkään puitteissa ei kovinkaan paljon ole investointeihin liittyvää ohjausta.

Liiketoiminnan alalla painotus voisi olla selkeästi joko kuluttajasuuntautunut tai B to B osaamiseen suuntautuvaa. Jatkuvasti suomalaisten yritysten puuttuvaksi osaamiseksi nimetään myynti- ja markkinointi.

Yrittäjyysosaaminen pitää liittää vahvemmin niihin Samkin tutkintoihin, joissa opintojen aikana opitaan tuottamaan jotakin - jotain konkreettista tai palveluja, silloin opiskelijalla on mahdollista nopeasti joko opintojen aikana tai heti niiden jälkeen suuntautua yrittäjyyteen.

Digitalisoituminen kaikilla aloilla tarkoittaa opetuksessa mielestäni sitä, että entistä vahvemmin koulutuksissa pitää huomioida työn tekemisen muuttuminen sekä kansainvälistyminen.

Toisaalta kielitaidon monipuolistuminen olisi yksi ammattilaisten vahvuustekijä ja mahdollistaisi ammattilaisten sujuvan verkostoitumisen laajasti.

Erilaisten ohjelmistojen käyttämistä pitää kuulua jokaiseen tutkintoon. Toki tiedetään, ettei opintoihin voi sisältyä eikä ole mahdollisuuttakaan kovin laajasti perehtyä eri alojen ohjelmistoihin. Mutta ainakin pitäisi mahdollistaa perusohjelmistojen syvälinen osaaminen. Muistettava on, että kaikkea osaamista ei tarvitse sisällyttää tutkintoon tai opetussuunnitelmaan vaan henkilökunnan on innostettava ja kannustettava opiskelijoita hankkimaan osaamisia myös ikään kuin opetussuunnitelman sisältöjen vaatimusten lisäksi ja pätevyyden syventämiseksi.

Enenevässä määrin pitää mahdollistaa moni ammatillisten tiimien syntymistä esim. projektiopintojen puitteissa. Uusia innovaatioita, jotka ovat tehokkaita, ulkoasultaan miellyttäviä, jotka eivät sisällä ikään kuin vanhoja ajatusmalleja vaan ovat oikeasti uusia ja erilaisia ja tuottavat ehkä vielä jotain lisäarvoa, syntyy vain kun monenlaiset osaamiset yhdistetään.

Samkissa tähän olisi erinomaiset edellytykset, koska meillä on monialainen toimintamalli.

Sosiaali- ja terveysalan edustajat sanovat, että lainsäädäntö määrittelee tiukasti tutkinnon sisällön. Silti kun tutkii eri amkien ko. alan opetussuunnitelmia, tutkinnot ovat sisällöltään aika erilaisia. Lainsäädäntö todella on tietysti tiukka, mutta esim. sosiaaliala, terveydenhoito voisivat saada aikaiseksi toimivampia palvelukokonaisuuksia, jos opetuksen perustana olisikin asiakkaiden palvelu.

Samkin painoaloina näkisin merkittävänä (aikalailta nykyiset) energian, ympäristön (maa, vesi, ilma, tuli), palveluliiketoiminnan, kansainväliset ohjelmat, digitalisoitumisen kaikilla aloilla sekä toisaalta ihmisten välisen vuorovaikutustaidon säilyttämisen, mahdollisuuden toteuttaa alaa, jota ei ole vielä edes keksitty, hyvinvointi, turvallisuus ja taide.

3/3 Korkeakoulupolitiikka, koulutus ja kansainvälistyminen

Ensimmäisenä tulee mieleen ajatus, että samkilaisten pitää näkyä paremmin ja enemmän sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla ottamassa kantaa ja osallistumalla korkeakoulupolitiikan ja kansainvälisen koulutuksen suunnan kehittämiseen. (Me toteamme liian usein, että mehän olemme tehneet jo noin vuosia. Mutta, tietävätkö ulkopuoliset sitä – eivät.)

Olen pohjois-pohjanmaalainen syntyni, joten kehtaan joskus kehua ”ihtiäni”. Idea Business Week tapahtumiin, joihin liiketalouden alalla eri maiden korkeakoulujen sekä opettajat ja opiskelijat pääsivät osallistumaan ja joita järjestettiin myös Samkissa, syntyi Businet Konferenssissa käymässäni keskustelussa Leuvenin edustajan Chris Schueremans'in kanssa. Idea esitettiin silloiselle Leuvenin koulun rehtorille Luc Vanhillille ja ajatus Business Weekistä toteutui ensin Leuvenissä vuosittain toistuvana tapahtumana. Tapahtuma oli aluksi suunnattu nimenomaan taloushallintoa opiskeleville, koska heidän kohdallaan koettiin vaihtoon lähteminen haasteelliseksi eri maiden vero- ym. lainsäädäntöjen poikkeavuuden vuoksi.

Lisäksi Riba- hankkeena tunnettu ohjelma käynnistyi, kun vastasimme myöntävästi liiketalouteen tulleeeseen ehdotukseen alkaa laatia yhteistä vaihto-ohjelmaa viiden eri korkeakoulun kesken. Riban avulla saimme aikoinamme tulevien vaihto-opiskelijoiden määrän kasvamaan.

Nämäkin kaksi esimerkkiä perustuivat siihen, että partnerikouluissa tunnettiin ainakin yksi henkilö Samkista.

Coastal liittouman tulokset ja aika vaisusti joissakin tapauksissa syntyvä yhteistyö tai että edes puhelinsoitot ihmisten välillä olisivat luontevaa ja arkipäivää, johtuu tästä Samkin henkilöstön omiin poteroihin kaivautumisesta ja ainaisesta resurssien laskemisesta. Omissa nurkissa nyhjämisestä ei usein synny mitään uutta ja kehittävä. Ihmisten on liian helppo tehdä niin kuin aina ennenkin on tehty ja ajateltu, kun ei saada ulkopuolelta uusia, vaihtoehtoisia ideoita.

Ajasta ja paikasta riippumaton tarjonta on jo tätä päivää. Mutta kuinka moni opetussuunnitelmaa suunnitteleva, uskaltaa sisällyttää opetussuunnitelmaan edes 5 op:n verran opintoja, jonka opiskelija voisikin suorittaa vaikka Moocina. Opiskelijoilla tuntuu olevan jopa vaikeuksia saada hyväksytettyä vaihdossa suorittamansa opinnot osaksi tutkintoa. Tarvitaan laajakatseisuutta ja

pitää pystyä hyväksymään, että jossain muualla jokin asia on mahdollista opiskella ehkä vielä paremmin kuin Samkissa (vaikka opinnot nimeltään ei olekaan juuri sama kuin Samkin opetussuunnitelmassa).

Kaikessa on ajateltava ja toimittava aina ja vain opiskelijan parhaaksi.

Englanninkielisen opetuksen keskittäminen Raumalle, ei ehkä ollut hyvä idea. Vaihto-opiskelijoita kuitenkin tulee myös Tiedepuistoon ja nyt tarjonta on hajanaista.

Digitalisoituminen ja työelämän vaatimusten tunteminen edellyttää panostusta sekä opettajien että muunkin henkilökunnan täydennyskoulutukseen. Peruskoulusta alkaa muutamien vuosien kuluttua tulla opiskelijoiksi oppilaita, jotka osaavat ohjelmoida tai heillä on yrittäjyydestä jo paljon kokemusta harjoitusyrittäjyyden kautta. Olisiko tarpeen strategiassa huomioida kokeneiden opettajienkin osalta piipahdukset ”oikeisiin töihin”.

Samkin visiosta

SAMK on vuonna 2020 alueellisesti ja kansainvälisesti arvostettu korkeakoulu.

Onko visio hieman staattinen, tavoittelemme vain arvostusta, mutta minkä tekemisen osalta. Visiosta voisi humoristisesti ymmärtää vaikkapa niinkin, että uusi Porin kampusrakennus on niin moderni ja tyylikäs ja innovatiivinen, että tavoittelemme sillä alueellista ja kansainvälistä arvostusta mutta emme kansallista arvostusta.

Vision pitäisi olla dynaamisempi ja sellainen, että se pistää koko organisaation toimimaan siten, että visio tavoitetaan. Lisäksi vision pohjalta pitää voida rakentaa pienempinä osatavoitteina ja toimenpiteinä, miten visio todella saavutetaan. Ja voidaan jopa tehdä väliarvioita, ollaanko menossa vision suuntaan.

2020 on jo aika lähellä, voimmeko sanoa olevamme hyvässä vauhdissa, niin kyllä esim. opetuksen laadussa, mutta sekään ei ole vielä kansainvälisesti todennettavissa, kansallisesti kylläkin.

Samk on vuonna 2020 aktiiviseksi ja luotettavaksi todettu yhteistyökumppani kansallisesti, kansainvälisesti ja alueellisesti niin opetuksen kuin TKI toiminnan osalta kaikkien sidosryhmien näkökulmasta. ☺

Samkin arvot

Suurin osa ihmisistä ei osaa kertoa, mitkä ovat hänen omat arvonsa. Varsinkaan, jos kysymys tulee yllättäen. Ihmiset päätyvät elämässään pyöriskelemään virran mukana uskomusten ja negatiivisten tunteiden kehällä ilman sen kummempia tuloksia. Onkin sanottu, että mitä vahvemmin ihminen elää ydinarvojensa mukaan, sitä enemmän tuloksia hän saa aikaan.

Samkin arvoiksi on listattu

- Teemme yhdessä tulosta
- Rohkaisemme uteliaisuuteen
- Innostamme vastuullisuuteen
- Haluamme ylittää odotukset

Varmaan teemme yhdessä tulosta, mutta osaamisalueiden sisällä. Paljonko on sellaista tulosta, jossa osaamisalueet ovat tehneet tulosta yhdessä monikanavaisesti? Hyvä ikään kuin ei yhdessä

tekemisen tulos esimerkki on Time Edit, jonka käytössä jokainen osaamisalue kuitenkin pyrkii säilyttämään vanhat menettelytavat vaikka tarkoitus on päästä opiskelijalle ja ulospäinkin näkyvään yhtenäiseen käytäntöön.

Hillin käytön laajeneminen on hyvä esimerkki yhdessä tuloksen tekemisen onnistumisesta.

Rohkaisemme uteliaisuuteen - kannustammeko riittävästi opettajia/opettajaryhmiä, muita henkilökuntaryhmiä kokeilemaan uusia tekemisen ratkaisuja ja vaikka kannustaisimmekin, niin onko henkilöstö riittävän uskaliaista kokeilemaan uutta. Miten tämä arvo näkyy arjessa?

Innostamme vastuullisuuteen - itse olen sitä mieltä, että vastuullisuus korkeakoulussa on itsestäänselvyys ja se on jokaisen täällä työskentelevän ymmärrettävä. Sitä en oikein käsitä, että jotakin pitäisi innostaa vastuullisuuteen.

Haluamme ylittää odotukset – kenen odotukset, omamme, johdon, jne. Mielelläni näkisin, että pystyisimme ylittämään opiskelijoiden ja työelämän odotukset.

Pohdin organisaation arvoja toiminnallisella tasolla.

Avoimuus- kerrotaan, mitä omassa toimessa/tiimissä tehdään ja mitä toisen tiimin tekemisissä olisi sellaista, mistä oma tiimi/ omat tekemiset voisivat saada uusia luovia ratkaisumalleja, tehokkuutta ja kustannussäästöjä. Aitoa yhdessä tekemistä.

Kaikenlainen yhteistyö- henkilökunta voisi toimia mallina opiskelijoille siinä, miten eri ammattialojen ihmiset toimivat yhdessä (yhteisopettajuus- yhteinen rajat ylittävä suunnittelu ja kehittäminen) ja siten saadaan aikaan parempia opiskelijoita hyödyttäviä tuloksia. Opiskelijat oppivat kunnioittamaan yhteistyöllä saatuja tuloksia.

Vastuu itsestä ja muista – mikään teko, minkä yksittäinen henkilö organisaatiossa tekee ei kosketa vain häntä itseään, aina pitää ottaa huomioon toiminnan vaikutukset muiden työntekijöiden toimiin. Esim. hidastelu, tiedon panttaaminen jne.

Aito opiskelijälähtöisyys ja halu mahdollistaa opiskelijalle osaamisen kartuttaminen ja opiskeluun liittyvien hallinnollisten seikkojen joustava toteuttaminen eikä vain itselle mukavaa tekemistä.

Henkilökunnalla on todellinen halu kasvaa, kehittyä ja kilpailla organisaation eduksi. Jatkuva muutos ja sitoutuminen.

Luovuus ja luotettavuus, osataan ajatella asioista toisellakin tavalla.

Arvojen pitää periaatteessa toimia jokaisen yksilön kohdalla erikseen ja ne pitää voida hyväksyä, kun toimitaan joukolla.

Ajatuksen virtaa – ei tieteellistä tekstiä, mutta nimenomaan ajatuksia ja pääasiassa oivalluksia. Oivalluksethan syntyvät siitä, että henkilö ei ehdi ajatella ensin asiaa loogisesti.

Vastaaja 4:

Henkilöstöpäivässä Timo Aro puhui huoltosuhteesta ja Suomen ikärakenteesta jalkapallovertauksen avulla. Nyt on entistä tärkeämpää, että ne työikäiset ja työelämään tähtäävät, jotka nykyisin ovat vaihtopenkillä, saadaan mukaan. Suomi tarvitsee ammattikorkeakoululta osaamista siihen, miten oman kuntonsa mukaan on mahdollista päästä pelaamaan vaikka lyhyempää aikaa tai tekemään maaleja muiden tukikeinojen turvin.

Tähän liittyy myös työelämän kehittäminen. Suomen kilpailukyky lähtee hyvästä työelämän laadusta, joka tuo jaksamista, flowta, tuottavuutta ja innovaatioita. Dosentti Marko Kestin diat http://www.tyomieli.fi/lue_lisaa.php?newsid=348. Toiselta kantilta <http://tyokykyopas.samk.fi/>.

Kesti kertoo myös numeroin, kuinka työelämälaadun nostaminen tuo tuottavuutta (ei vain vähennä kuluja) ja kuinka tulokseen asti menevissä kehitysprosesseissa työpaikan sisäiset foorumit ovat keskeisiä. Esimiesten vertaisryhmien kautta ne liittyvät lisäksi sairaus- ja eläkekulujen vähentämiseen. Ennenaikaisen eläköitymisen ehkäisy voi säästä yritykseltä satoja tuhansia euroja.

Vanhuusosaaminen tulee olemaan keskistä Suomen selviytymiselle, samoin esteettömyys, joka on tärkeää monille ryhmille ja kaikille sopivaa. SAMKin loistavaa mainetta tässä tulee pitää yllä.

Maahanmuuttajafokukseen perusteluita tulee uutisista, alueemme odottaa SAMKilta tulevaisuusnäkyä. Sitä kaivataan myönteisen päätöksen saaneiden kuntapalveluihin: Mitä kaikkea osaamista silloin tarvitaan (täydennyskoulutus ja valmistuvat) ja ehdottomasti työllistymispolkuihin.

Tulijoiden, syrjään jääneiden ja osan nuorista kohdalla yhteisöllisyysosaaminen on tässä arvokasta. Se on Suomelle perinteinen, mutta unohduksissa ollut asia, tärkeä perusteellisesti elvytettäväksi. Tähän liittyy myös vanhuusasiat, sillä heidän kohdallaan yksinäisyysluvut ovat huimaavat.

Erilaiset tavat työllistää itsensä nousevat Euroopassa ja maassamme on hyvä osuuskuntaperinne. Työosuuskunta on osoittautunut hyväksi tavaksi työllistyä. Osuuskuntien perustamiseen kaivataan kipeästi neuvontaa. Tuki on tarpeen myös alkuvuosina toiminnan vakiinnuttamiseksi.

-

Ensimmäiseen aiheeseen liittyy työkykyjohtamisen opinnot, jotka tulisi liittää johtamisopintoihin. Samoin SAMKissa jo oleva osaaminen työnantajien palveluohjauksesta heidän rekrytoidessaan erityisryhmistä. Tästä on myös kansainvälistä tunnustusta ja aihetta integroida asiaa opetukseen.

Sama pätee myös viime keväänä pilotoituun työpaikkavalmentajan kurssiin. Työpaikkavalmentaja on enemmän kuin perehdyttäjä, koska monet työhön pystyvät vaativat aluksi erityistä panostusta.

Tulevaisuuden haasteita ajatellen tarvitaan lisäksi moderni, progressiivinen osaamispaletti, jossa työllistäminen, osatyökykyiset, esteettömyys, työelämän laatu, vanhusala ja maahanmuuttajatyö ovat kunnolla ja kattavasti tarjolla, ja jossa kaiken kaikkiaan näkyvät tulevaisuuden painopisteet.

Maakunnalle on äärimmäisen tärkeä kuntoutuksen ohjauksen opinnot. Ne yhdistävät eri aloja juuri niin, kun nykyisessä ja vielä enemmän tulevaisuuden työelämässä on tarpeen. Opintoihin voisi vaikka lisätä linjan, joka keskittyy juuri näihin äsken mainittuihin (keksinpä nyt tämänkin). Nimeä voi aina säätää, mutta kuntoutuksen ohjauksessa on juuri sitä oikeaa asennetta ja näkökulmaa!

PS. Strategiassa tulisi huomioida myös alueellinen toimialarakenne, esim. metallien jalostus.

Vastaaja 5:

Megatrendeissä korostuvat mm. vahvemmat korkeakouluyksiköt ja yhteisöllisyyden kehittäminen. Rauman uusi ja Porin tuleva uusi kampus mahdollistavat monialaisen yhteistyön ja yhteisöllisyyden kehittämisen koko ammattikorkeakoulua, ei enää yksittäistä osaamisaluetta tai toimintayksikköä koskevaksi. Näiden asioiden tulisi nousta keskeiseksi uudessa strategiassa ja myös strategiasta nousevien toimenpideohjelmien ja johtamisjärjestelmän tulee tukea tosiasiallisesti tätä kehitystä.

Ammattikorkeakoulumme toimintamalli erillisine osaamisalueineen tukee tällä hetkellä erillISRatkaisuja, jotka eivät aina vaikuta tarkoituksenmukaisilta järkevän toiminnan ja tuloksellisuuden kannalta. Jos matriisimallilla jatketaan, sen tulisi näkyä myös strategiassa. Nykytilanteessa entisestä linjaorganisaatiosta on jäljellä paljon ja osaamisalueet toimivat tiimimäisyyden sijaan linjajohtamismalleilla. Tiimirakennetta kehittämällä vastattaisiin paremmin myös tuleviin megatrendeihin. SAMK Oy:llä on mahdollisuus kulkea oikeaan suuntaan, jos niin halutaan.

Yhteiskunnassa eri toimialat kietoutuvat yhä tiiviimmin toisiinsa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen rajat hämärtyvät, v. 2020 asiakkaan kotihoitopainotteinen palvelukokonaisuus löytyy yhdistetystä sosiaali- ja terveysuunnitelmasta, jos uskomme Terveiden ja hyvinvoinnin laitosta. Tämä voisi olla lähtökohtana myös muutokselle Hyvinvointi- ja Terveys – osaamisalueiden organisoinnissa. Myös tulevat sote-ratkaisut edellyttävät uusia avauksia ja toiminnan järkipäristämistä. Yhteistyötä Turun ammattikorkeakoulun kanssa tulee lisätä ”ruohonjuuritasolla”, eli konkreettisesti opetussisältöjen suunnittelussa, jotta yhteistyöhön käytettävät voimavarat tuottavat myös tulosta.

Työn monimuotoistuminen on vahvuus-, mutta myös kuormitustekijä, jos tukiprosessit eivät toimi. Nykyistä yhtenäisemmät toimintatavat ja selkeät prosessikuvaukset siitä, kuka mistäkin vastaa helpottavat niin opiskelijoita kuin työntekijöitä keskittymään olennaiseen eli tekemään oikeita asioita ja luovuudellekin jää tilaa. Entistä suurempi osa työstä tullaan tekemään verkkovälitteisesti ja se edellyttää toimivien ratkaisujen löytämistä kustannustehokkaalla tavalla. Organisaation kaikkien jäsenten oikeudenmukainen kohtelu ja uudistuva työhyvinvointiin panostaminen tulevat olemaan keskeisiä menestystekijöitä tulevallakin strategiakaudella.

Vastaja 6:

Vastauksia pyydettiin erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten megatrendien kuvausta pitäisi tarkentaa tai täydentää erityisesti SAMKin näkökulmasta
2. mitä megatrendejä pitäisi erityisesti ottaa huomioon, kun SAMKin strategiaa nyt tarkistetaan?
3. miten SAMKin pitäisi reagoida megatrendien muutoksiin
4. **kulkeeko SAMK yleisesti ottaen oikeaan suuntaan?**

Tässä vapaamuotoinen vastaukseni:

- Prosessista: strategian tarkistusprosessi vaikuttaa perusteelliselta; henkilöstön ja opiskelijoiden osallistuminen ja sitä kautta sitouttaminen on otettu hyvin huomioon. Kyllä tuosta hyvä strategia pitäisi syntyä, jos vain löytyy viisautta!
- Yleisesti Suomen kannalta: ammattikorkeakoulujärjestelmän keskeinen tehtävä on tuottaa yhteiskunnalle sen tarvitsemia osaajia. Suomen viennin menestyminen ja sitä kautta koko suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus on osaamisen varassa, koska pelkällä hinnalla emme pysty vientimarkkinoilla kilpailemaan menestyksellisesti.
- Satakunnan näkökulmasta: Satakunnassa on paljon vientiteollisuutta. Vientiteollisuuden elpymisen kannalta tärkeimpiä ammattikorkeakoulutuksen alueita tulevat jatkossakin olemaan tekniikka ja liiketalous. Tämä olisi SAMK:n strategiassa otettava riittävästi huomioon.
 - on edelleen vahvistettava vuorovaikutusta alueen elinkeinoelämän kanssa
 - etsitään aktiivisesti kahdenvälistä yhteistyötä yritysten kanssa
 - tarjotaan yhteistyöyrityksiä hyödyttäviä TKI-palveluja
 - luodaan opiskelijoille harjoittelu- ja opinnäytetyöpaikkoja
 - tarjotaan myös työtilaisuuksia asiantuntijoille alueen yrityksissä!
- Toisaalta strategisissa valinnoissa on myös otettava huomioon alueellinen ja koko maan palvelualojen työvoiman tarve. Erityisesti ikääntyvälle väestölle suunnattujen ja uusimpana haasteena maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvien palvelujen kysyntä tulee jatkumaan vahvana.
- SAMK:n strategiassa on otettava riittävästi huomioon myös Satakunnan ja lähimaakuntien elinkeinoelämän TKI –tarpeet. TKI-toiminnan yhdistämistä koulutukseen on kehitettävä edelleen. Tiivis elinkeinoelämäyhteistyö palvelee kaikkia osapuolia: yrityksiä (voimavaroja TKI-toimintaan, osaavan työvoiman saatavuus), opiskelijoita (työelämäyhteydet, harjoittelu, uusin tieto yritysten ja markkinoiden tilanteesta) ja opetushenkilöstöä (tuntuman säilyttäminen ”oikeaan työelämään”)
- strategiaa ohjaa myös rahoituksen varmistaminen, eli valtion määrittelemät AMK:ien rahoituksessa käytettävät mittarit. Mittareiden kehittämisessä on pidettävä tiivistä yhteistyötä poliittisiin päättäjiin.
- Keskeinen megatrendi koulutuksen alueella on koulutustarjonnan siirtyminen verkkoon. SAMKin pitäisi nähdä tämä mahdollisuutena ja kehittää tarjontaa maailmanlaajuisille koulutusmarkkinoille (MOOC-kurssit) ja hyödyntää Suomen vahvaa mainetta koulutuksen huippumaana.
- Oman toiminnan kehittämisessä olisi pidettävä huolta siitä, että koulutuksen asiantuntijat voisivat
 - ylläpitää ja kehittää omaa asiantuntijuuttaan
 - erikoistua omille vahvuusalueilleen

- irtaantua turhasta hallinnollisesta työstä; hallinnollisten **rutinien** keskittäminen niihin **erikoistuneille** henkilöille luo tehokkuutta!
- SAMK:n kehittämisessä on mielestäni myös varaa nykyisen organisaation madaltamiseen
- opetuksen taso on pidettävä korkeana
 - panostetaan opettajien substanssiosaamisen ylläpitämiseen vahvistamalla opettajien mahdollisuuksia päivittää tietojaan työelämässä esim. työharjoittelun ja TKI-projektien kautta
 - panostetaan jatkossakin uusimpiin opetusmenetelmiin ja –välineisiin
 - tehdään opetusyhteistyötä valittujen AMK:ien kanssa (verkko-opetus mahdollistaa tämän!)
- otetaan opetusjärjestelyissä opiskelijoiden tarpeet mahdollisimman hyvin huomioon
 - hyvät opiskelijahuollon palvelut verkossa
 - koulutusta muutetaan valmennuksen suuntaan, jossa pyritään ottamaan yksilölliset erot ja tarpeet aiempaa paremmin huomioon, mutta ei palkita laiskottelua
- Kansainvälisessä yhteistyössä keskitytään tärkeisiin yhteistyöfoorumeihin, kumppanimaihin ja yhteistyökorkeakouluihin
 - tehdään strategisia valintoja ja suunnataan kv-toimintaa niiden mukaan

Vastaaja 7:

Lisätietoa strategian tarkistukseen

Hyvä johtoryhmä. Olen aistunut, että edustamassani tietoliikennetekniikan insinööriopetuksessa opettajat eivät näe valtavaa muutostarvetta nykyiseen strategiaan, siksi kirjoitan omalta alaltani muutamia ajatuksia puuttumatta vahvasti opetustoimintaan tai oppilaitoksen muuhun toimintaan. Näen että yksittäisen työntekijän ei pidä koskea ”toisten tontille”, koska aina on vaarana saada riitaa ja jopa suoranaista vihaa henkilöä kohtaan joka toimii yli esimiesorganisaation. Näin on kerran tapahtunut omalle kohdalleni aiemmassa työpaikassani, toista kertaa en aio ottaa riskiä.

Näen kyllä omalla alallani opetusaiheita jotka selvästi puuttuvat opetuksesta, tai asioita joita saatetaan opettaa jopa ihan väärillä toimialoilla, vaikka ne ovat puhdasta tietoliikennetekniikkaa esimerkkinä pienet langattomat lyhyen kantaman verkot.

Monet kehittyvät toimialat hyödyntävät uusissa palveluissaan jatkuvasti monimuotoistuvaa tietoliikennetekniikkaa. Valitettavasti tietoliikenneverkkojen monimuotoistuminen tuo mukanaan valtavasti kompleksisuutta. Tietoliikenteen syvällinen ymmärtäminen vaatii aiempaa enemmän keskittymistä ja entistä suurempaa asioiden hallintaa, asiantuntijuutta. Talossamme saattaa olla kilpailua tietoliikenteen opettamisesta, helposti hallittavat asiat halutaan ottaa opetukseen rinnakkaisella tieteenhaaralla. Vastaavasti ne, joille aiheen opetus todella tulisi sisällyttää, saattavat sivuuttaa ja jättää koko asian huomioimatta. Valitaan mielellään niitä asioita joihin on opetusmateriaali valmiina ja valinnan vapautta käyttäen löydetään sopivat perustelut jolla voidaan opetuksen raamit täyttää. Toisaalta ymmärrän hyvin opettajia, heidän voi olla äärettömän vaikeaa opettaa samaan aikaan montaa vaikeaa nopeasti kehittyvää ainetta niin että kaikessa pitäisi olla profeetta, suuri asiantuntija. Mikään aika ja resurssit eivät siihen riitä.

Tietoliikenne pyritään tekemään loppukäyttäjälle mahdollisimman helppokäyttöiseksi sekä näkymättömäksi. Ulkopuolinen asiaan vihkiytymätön voi saada käsityksen, että toimivan tietoliikenneverkon kehittämiseen, ylläpitoon sekä toimeenpanoon ei tarvita suurta osaajaa. Kuitenkin, monet uusista ja tulevista strategian vaatimista trendeistä asettavat tietoliikenteen yhä suurempiin haasteisiin, verkot kasvavat, vaikeutuvat ja teknologia muuttuu kiihtyvällä vauhdilla, työ ei siis lopu eikä ilman hyvää tietoliikenneverkkoa tulla enää toimeen. Insinööriä ei siis katoa tietoliikennealalta vaikka irtisanomisista tapahtuu tietoliikennesektorilla. Osa irtisanomisista selittyy sillä, että kyseisissä yrityksissä on menossa rakenneuudistuksia, haetaan uudenlaisia ohjelmisto-osajia ja osaksi ohjelmointityötä tehdään ostopalveluna halvemman työvoiman maissa. Tämä kaikki on varmaankin johtoryhmän tiedossa. Yllättävää on se, että tulevaan 5G-verkkoon ei tarvitse toteuttaa alusta alkaen vanhoja puhelutoiminteita, sillä suuri osa ohjelmistosta on jo toteutettu 3G/4G-ohjelmistoissa. Tuleva 5G-matkapuhelinverkko, joka on tällä hetkellä spesifointiasteella, tukeutuu 3G/4G-matkapuhelinverkon ohjelmakoodiin. Pyörää ei siis tarvitse keksiä uudestaan.

Miksi sitten kerron vanhoista matkapuhelinverkoista jos työ on valmiiksi tehty. Vaikka osa ohjelmistosta on jo valmiina, tarvitaan vanhan ohjelmiston päälle valtavasti uutta ohjelmistoa. Tuleva 5G-verkko tuo laajennuksia nimenomaan uusiin radioverkkoihin, joiden pitää toimia saumattomasti yhteen nykyisten matkapuhelinverkkojen kanssa. Uuden ohjelmiston tuominen jo olemassa olevaan ohjelmistotuotteeseen vaatii myös perinteisten verkkojen ymmärtämistä ja hallintaa, ei siis riitä pelkkä uuden asian opiskelu. Tulevaisuuden tietoliikenneosaajan tuleekin hallita ainakin perustasolla nykyisten langattomien- ja kiinteiden IP-verkkojen toimintaa.

Pian alkaa uuden 5G-matkapuhelinverkon tuotekehityksen toimeenpano. Vaikka valmistajat ovat vielä 5G-tuotekehityksessään kuolemankaarivaiheessa ja sitä rahoitetaan monituoteperheen 3G/4G-tuotannolla, niin uskoakseni ei kestä pitkää aikaa kun 5G-toteutukset alkavat. Nyt näyttää siltä että 5G-toteutus eli varsinainen koodaustyö alkaa arviolta n. 2016-2017, jolloin toivottavasti tarvitaan runsaastikin uutta työvoimaa. Kilpailu pakottaa nopeaan 5G-verkon toteuttamiseen. Hyvin suuri osa 5G-toteutustyöstä keskittyy uusiin radioverkkotoimintoihin sekä rauta- että ohjelmistotasolla. Lisäksi tuotekehitystyö kohdistuu entistä enemmän ohjelmointiosajiin, jotka käyttävät erilaisia unix-palvelimia, virtuaalipalvelualustoja ja tekevät niihin vaikkapa erilaisia käyttöliittymiä. Koska tuleva 5G-matkapuhelinverkko toteutetaan perinteiseen 3G/4G-verkkoon, pidän 3G/4G-laitteistolla tapahtuvaa koulutusta täysin ajankohtaisena, vaikka 5G-verkot ovat tulollaan aikaisintaan muutaman vuoden kuluttua.

Olemme matkapuhelinverkkojen kouluttajina niitä harvoja suomessa, joilla on opetukseen tarvittavaa laitteistoa ja taitoa ylläpitää opetusympäristöä. Näen NGN-laboratorion mahdollisuuden olla mukana niche-markkinoilla vahvuutenaan panostaa tulevaisuudessa nimenomaan mm. 4G-verkkojen opetukseen, mutta toivon mukaan myös muihinkin langattomiin lähiverkkoihin. Olemalla riittävän hyvä ja asemoimalla opetus alueelle jota tulevaisuudessa tarvitaan, uskon että NGN-laboratorio herättää kiinnostusta ja toimii näin myyntivalttina uusien opiskelijoiden hankintaan. Meillä opiskelija saa hyvät valmiudet siirtyä tulevaisuuden tietoliikenneverkkojen kehitystyöhön.

Toivottavasti opettajat eivät suutu kommentteistani, sillä tässä organisaatiossa opettajat toimivat esimiehinä ja heillä on todellinen valta ja vastuukin joissakin tilanteissa ja siksi heidän ratkaisunsa perustuvat usein heidän omiin tarpeisiinsa. Loppujen lopuksi heilläkin on kyse siitä miten he selviytyvät aina vaan haastavimmista tehtävistä niin, että kykenevät turvaamaan oman paikkansa ja tarpeellisuutensa organisaatiossa.

Pyydän ystävällisesti, että tätä kirjelmää ei esitetä nimelläni, eikä minun nimeäni julkaista niin, että esimiehet tietävät kirjoittajan.

PS. Toivottavasti kirjoitin strategiaan oikeista asioista tuomalle esille sen että hyvällä tuurilla tietoliikenteen tuotekehittäjien tarve lähtee vielä nousuun 5G-toteutuksen alkaessa.

Vastaja 8:**MEGATRENDIT:**

Megatrendejä näyttäisivät olevan tulevaisuudessa myös pakolaisten /turvapaikanhakijoiden tulva ja sen lisääntyminen tulevaisuudessa. Tähän liittyy lisääntynyt liikkuvuus ”hyvän elämän” saavuttamiseksi.

- suhteellisen hyvinvoinnin eriarvoisuus kasvaa väistämättä, kotouttamisen onnistuminen ja siihen panostaminen tärkeää.
- myös terveyden / koettujen traumojen hoitaminen. Tällä joukolla taustalla voi olla muutenkin erilainen terveystausta, kuin mihin meillä on totuttu (vs. neuvola, päivähoito, kouluterveydenhoito, rokotukset yms.)
- onko vaarana, että syntyy slummiutumista, kun ihmiset haluavat suuriin asutuskeskittyymiin etelään.

TULEVAISUUDEN TOIMIALAT:

Tulevaisuuden toimialoihin vaikuttaa se, miten hyvin onnistumme digitalisaatiossa ja sen myötä kehittämään työvoimaa säästäviä toimintoja (myös robotiikka). Pitkällä aikavälillä tämä johtaa työn vähenemiseen ja joidenkin ammattien katoamiseen kokonaan.

- varmaa on, että ihmistyötä tullaan aina tarvitsemaan sosiaali- ja terveysalalla / huoltosuhteen muutos vahvistaa tätä kehitystä.
- koulutusten rakenteita pitää kehittää – vankan peruskoulutuksen lisäksi tullaan tarvitsemaan erikoistumista ja spesifien erityisalojen kapeaakin osaamista, (erikoistumiskoulutukset) joita työuran aikana pitää ehkä hankkia useita. Erikoistumiskoulutukseen pitää kehittää selkeät modulaariset mallit, joilla osaamista voi joustavasti kasvattaa sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti osaamistarpeiden mukaan.
- kaikki koulutuksen/ mahdollisuuksien esteet pitäisi poistaa (joustavia rakenteita, kesälukukaudet tai ympärivuotinen opiskelumahdollisuus kunkin tarpeiden mukaan)

KORKEAKOULUPOLITIikka:

Kaikkiin koulutusohjelmiin pitäisi saada kansainvälisyyden lisäämistä. Lähtökohtaisesti jokaiseen opsiin voisi laittaa englanninkielisiä ammattiopintoja. Tämä lisää liikkuvuutta molempiin suuntiin. Nuoret oppivat ja selviävät siitä kyllä kun se otetaan tavaksi.

-tärkeintä ei ole kuka liikkuu mihin vaan saada kontakti/ yhteistyö muihin kulttuureihin, kotikansainvälistyminen on hyvä vaihtoehto. Monikulttuurisuus on tullut tänne jo pakolaisvirran mukana (esim.Satalinna) - Suomi muuttuu väistämättä.

Vastaaja 9:

Megatrendit:

Euroopan haasteet jatkuvat, eikä selvää positiivista kehityssuuntaa ole näkyvissä. Eurooppa ei ole entisensä muutaman viime kuukauden ja viikon jälkeen. Pakolaisten virta on loppumaton ja auttamishalu / muukalaisvastaisuus jakaa valtioita ja kansoja. Suomea pidetään liikaa muihin luottavana maana, emmekä osaa epäillä tulijoiden todellisia motiiveja. Nyt kysymys on tilasta Euroopassa ja tulijoiden auttamisesta. Myöhemmässä vaiheessa sosiaaliturva, työllistäminen ja koulutus nousevat keskeisiksi asioiksi. → Koulutuksessakin on otettava huomioon, että uusien etnisten ryhmien kouluttaminen vaatii toisenlaista valmiutta kuin mitä esim. SAMKissa tällä hetkellä on. Me olemme tottuneet kouluttamaan pääsääntöisesti hyväosaisia muualta koulutukseen tulevia.

Alun perin tämä megatrendi kai tarkoitti Euroopan taloudellista lamaantumista. Nämä kaksi isoa asiaa sopivat huonosti yhteen ja mikäli tulijoiden virta jatkuu, odotettavissa on monenlaista kansalais-aktiivisuuden lisääntymistä ja ristiriitoja. Puhtaan veden ja ruuan tuotannon merkitys tulevat Euroopassa kasvamaan, sillä todelliset ongelmat alkavat vasta kun ruuan ja juoman saatavuuteen tulee ongelmia.

Tulevaisuuden toimialat /koulutus

Sosiaali- ja terveysalan palvelut ovat edelleen merkittävä työllistäjä. Näköpiirissä on varmasti kuitenkin koulutustason madaltuminen. Tätä asiaa KT ajaa jo nyt. Työvoiman tarpeen lisääntyminen väestön ikääntyessä ja erilaisten jaksamis-, selviytymis- jne. ongelmien kasvaessa yhdistettynä valtion/ kuntien talousvaikeuksiin väistämättä johtavat tähän. Digitalisoituminen voi olla hyvä apu monessa asiassa, mutta ihmisiä tarvitaan ainakin aluksi toimintojen käynnistämiseen. Nykyisen hallituksen tiukka, vaikkakin samalla välttämätön linja, vaikuttaa palvelujen tuottamiseen negatiivisesti.

Korkeakoulupolitiikka

Suuntaus kohti laajoja korkeakoulukokonaisuuksia jatkuu, niin uskon. Korkeakoulujen määrä on nyt suuri, mutta toisaalta koulutusta ei voi keskittää pelkästään isoimmille paikkakunnille, koska koulutuksella on myös maakunnan elinvoimaisuutta ylläpitävä vaikutus. Isojen yksiköiden voimavarana on korostettu tarjonnan monipuolisuutta. Asia on tosi toisaalta, mutta ei välttämättä. Isot opiskelijamäärät eivät ole tae opiskelijoiden tekemille optimaalisille valinnoille. Opiskelija haluaa valita tiettyjä opintojaksoja vaikka tarjolla olisi muitakin. Helposti ajaudutaan pakottamisen polulle, jos ison joukon ei anneta valita sitä mitä se oikeasti haluaa. Jo runsaan sadankin opiskelijan henkilökohtainen ohjaus ja valintojen mukaan toimiminen on huomattavasti työläämpää kuin vastaavan 24 opiskelijan kanssa. Opettajien määrää kun ei taloussyistä voida kasvattaa.

Kansainvälinen kilpailu on kovaa ja suomalaisten korkeakoulujen on erikoistuttava ja kyettävä tarjoamaan jotain erityistä. HYVO osaamisalueella englanninkielinen fysioterapia on 20 vuoden aikana kovalla työllä lunastanut paikkansa kv -ympäristöissä, mutta pitkän tutkintokoulutuksen vienti voi edelleen olla hankalaa.

Kiina yhteistyö voi tarjota mahdollisuuksia. Hurjalta toki tässä vaiheessa tuntuvat ne volyymit, joihin pitäisi vastata. Yksi kysymys on kouluttajien halukkuus vieraassa maassa tapahtuvaan pitkään työskentelyyn. Sillä ainakin ensimmäinen toteutus pitäisi tuottaa ohjatusti, jos puhumme todellisesta viennistä. Keskustelua on käyty kumppanuuksista ja tarkkailijan roolista. Voisi sanoa, että " juna meni jo", jos tuo rooli valitaan.

Tutkimus ja kehittämistyö ovat ilman muuta kilpailukykyä lisääviä toimia. Energiaan liittyvä tutkimus kannattaa nostaa sille kuuluvaan arvoon samoin kuin muukin teknologian kehitystyö. Palvelurintamalla digi- sovellukset ovat mahdollisuus. Kilpailukykyä edistävän tutkimuksen rinnalla ihmistieteiden nk. pehmeämpää tutkimusta ei pidä unohtaa.

Yliopistoyhteistyö (esim. Tampere3.) vie kehitystä eteenpäin. Jos kuitenkin halutaan pitää kiinni dualimallista, ammattikorkeakoulujen tulee tuntee arvonsa näissä keskusteluissa. Meille tarjotaan helposti avustavaa roolia tutkimus- ja kehittämisosaamisen puutteeseen vedoten. Mikäli korkeakoulut pystyisivät oikeasti jakamaan ”sulle – mulle” periaatteella koulutuksia, uskon että koulutuksen elinvoimaisuus lisääntyisi huomattavasti.

TEHTÄVÄ JA TOIMINTA-AJATUS

Satakunnan ammattikorkeakoulu (SAMK) on korkeatasoinen kansainvälinen korkeakoulu, joka palvelee maakuntaa ja sen lähialueita tarjoamalla tuottamalla opetusta ja osaavaa työvoimaa sekä aluekehitystä tukevaa TKI-toimintaa elinkeinoelämän tarpeisiin.

VISIO

SAMK on vuonna 2020 alueellisesti ja kansainvälisesti arvostettu korkeakoulu.

PROFILI JA PAINOALUEET

SAMK on alueen innovaatioverkoston keskeinen toimija, kansainvälistäjä ja yrittäjyyden edistäjä, joka tekee tiivistä yhteistyötä yritysten, yhteisöjen, korkeakoulujen ja kehittämisorganisaatioiden kanssa.

Painoaloja ovat tulevaisuuden energiaratkaisut, terveys- ja hyvinvointiosaaminen, innovatiiviset palvelut ja meriosaaminen sekä korkeakoulu yrittäjyys.

ARVOT

- Arvostamme henkilöstöämme ja kumppaneitamme (asiakkaitamme?)
- Teemme yhdessä tulosta
- Rohkaisemme uteliaisuuteen uudistumiseen
- Innostamme vastuullisuuteen Toimimme vastuullisesti (tai edellytämme vastuullisuutta kaikissa toimissamme)
- ~~Haluamme ylittää odotukset~~

STRATEGISET TAVOITTEET

Uudistuminen

- Meillä on muista ammattikorkeakouluista erottuva, vetovoimainen korkeakoulu profiili
- Vahvistamme kykyämme ennakoida, visioida ja reagoida muutoksiin ja koulutustarpeisiin
- ~~Vahvistamme aluekehitystyötämme~~ sisältyy kumppanuuksiin
- Kehitämme ja uudistamme jatkuvasti osaamistamme ja työhyvinvointiamme
- Käytämme henkilökunnan vahvuuksia työmme kehittämiseen ja tuloksellisuuteen
- Kehitämme tulevaisuuden oppimisympäristöjä
- Meillä on tehokkaat, uudistuvat ja mukautuvat toimintaprosessit
- Meillä on vakaa talous ja liikkumavaraa muutoksiin

Kumppanuudet ja asiakkuudet

- Olemme haluttu ja arvostettu opiskelu- ja työpaikka sekä yhteistyökumppani
- ~~Lisäämme~~ **Tiivistämme** ammattikorkeakoulun maakunnallista läsnäoloa ja toimintaa
- Varmistamme koulutuksen ja työvoimatarpeen alueellisen kohtaamisen

Kansainvälisyys

- ~~Vakiinnutamme kansainvälisen~~ **Kehitämme yhteistyötä korkeakoulukumppanuusverkostomme kanssa erityisesti painoalueillamme**
- Laajennamme ja monipuolistamme kansainvälistä hanke- **ja tutkimustoimintaamme**
- Koulutamme kansainvälistä työvoimaa tulevaisuuden tarpeisiin

Vastaaaja 10:

Miten yllä esitettyjen megatrendien, tulevaisuuden toimialojen ja korkeakoulupoliittisten suuntien tulisi sinun mielestäsi näkyä SAMKin strategisissa opetuksen ja tutkimuksen valinnoissa ja poisvalinnoissa?

Megatrendit:

Miten megatrendien kuvausta pitäisi tarkentaa tai täydentää erityisesti SAMKin näkökulmasta?

- Megatrendit tulisi esittää toimintaan vaikuttavina tekijöinä, kuten
 - monialaisen ammattikorkeakoulun osaamisen hyödyntäminen verkostomaisessa oppimisessa ja koulutuksen kehittämisessä (tutkintouudistuksessa yksi keskeinen menettely jo)
 - asiantuntijatyön roolin vahvistuminen myös osana päätöksentekoa (päättösten valmistelu)
 - digiosaaminen asiantuntijatyön fokukseen
 - kehittämisryhmien ja erityisosaajien (esim. kv-toiminnot) verkostoituminen
 - älykäs ympäristöteknologia ja hajautettu energiatuotanto koulutuksessa ja tutkimuksessa
- Nimeäminen konkretisoisi asiaa SAMKin sisällä tapahtuviin asioihin.

Mitä megatrendejä pitäisi erityisesti ottaa huomioon, kun SAMKin strategiaa nyt tarkistetaan?

- Yksilöiden valta ja toiminnan merkitys verkostoissa kasvaa ja hierarkiset rakenteet muuttuvat verkostomaisiksi; taidot haastavat tiedot; digitalisaatio integroituu arkeen ja muuttaa oppimis- ja opetusmenetelmiä ja -ympäristöjä
- Ihmiskunnan kollektiiviseen tietomassaan pääsy helpottuu entisestään, jolloin tiedon hyödyntämistäidot korostuvat
- Yhteisöjen väliset rajat häilyvät kytkeytyneisyyden ja liikkuvuuden lisääntyessä
- vakaa työ murenee ja yksilön osaamisen merkitys kasvaa ja taidot haastavat tiedot
- Kansainvälistyminen merkitsee uusia asioita mm. turvallisuus- ja ilmastopakolaisuuden lisääntyessä (kieli- ja kulttuurikoulutus, turvallisuus-, talous- ja hyvinvointikysymykset => käsitys yleissivistyksestä muuttuu
- Hyvinvoinnista tulee entistä keskeisempi tavoite niin yksilö- kuin yhteiskuntatasolla
- Ihmiskunnan kollektiiviseen tietomassaan pääsy helpottuu entisestään, jolloin tiedon hyödyntämistäidot korostuvat
- Hajautetun energiantuotannon osaaminen teknologiana ja tuottajana

Miten SAMKin pitäisi reagoida megatrendien muutoksiin?

- Tutkintouudistuksen prosessin myötä ainakin on jo reagoinut edellä mainittuihin oikean suuntaisesti esim. tukemalla osaamisen verkostoitumista ja osaamisperusteisuutta SAMKin koulutuksen kehittämisessä sekä mahdollisuutta jatkossa entistä paremmin toteuttaa yksilöllisiä koulutuspolkuja.
- Yrittäjyyden opintoihin panostaminen vastaa myös tulevaisuuteen luomalla taitoja selviytyä muuttuvassa työelämässä ja verkostoissa.

Kulkeeko SAMK yleisesti ottaen oikeaan suuntaan?

- Käsittäökseni kyllä, vaikka jossain kohdissa ehkä vähän hitaasti. Monialaisuus ja verkostojen hyödyntäminen ja toisaalta myös asiantuntijaosaamisen hyödyntäminen esim. päätöksenteon valmistelussa ovat asioita, joiden soisi kehittyvän toimintamallina.

Kysely henkilöstölle (2/3)

Tulevaisuuden toimialat:

Miten tulevaisuuden toimialojen kuvausta pitäisi tarkentaa tai täydentää erityisesti SAMKin näkökulmasta?

Tunnistamalla ja nimeämällä SAMKin vahvuudet, joihin erityisesti tällä strategiakaudella panostetaan. Megatrendejä tarkastellessa sellaisia voisivat olla digitalisaatio (tulee varmaan kaikkien amkien strategiaan), hajautettu energiantuotanto ja älykäs ympäristöteknologia. SAMKin (HYVO) osaamisessa olisi hyvinvointiin liittyen hyödynnettävissä myös taiteen vaikutus hyvinvointiin –osaamista (vrt. <http://www.hs.fi/elama/a1432090185552>).

Mitä poisvalintoja koulutuksessa SAMKin tulisi tehdä ottaen huomioon tulevaisuuden toimialojen kehittyminen?

Mitä poisvalintoja ja valintoja painoaloissa SAMKin tulisi tehdä ottaen huomioon tulevaisuuden toimialojen kehittyminen?

Mitä uusia aloja SAMKin pitäisi ottaa käsittelyyn koulutuksessa ja TKI-toiminnassa?

- Hajautettu energiantuotanto
- Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen tietämyksen tuominen osaksi ammatillista osaamista
- Taiteen (meillä kuvataide tarjoaisi mahdollisuuksia omana osaamisenamme) valjastaminen hyvinvoinnin tuottamiseen (taiteen terveysvaikutuksia on tutkittukin)

Mitä ja miten nykyisiä aloja/koulutusohjelmia tulisi kehittää, jotta vastaisimme parhaiten tulevaisuuden haasteisiin?

- Tutkintojen tulisi selkeästi mahdollistaa opiskelijan omia opintopolkuja, sillä opiskelijat ovat meillä rakentamassa omaa työuraansa. Toki se pitää turvata, että tutkinnon edellyttämä pätevyys on saavutettu myös. Tutkintouudistus tähtää osaltaan myös tähän opiskelijan yksilöllisen osaamistarpeen kasvun mahdollistamiseen (esim. liiketalousosaaminen osana insinööri- tai hoitoalan tutkintoa tai human resource- ja leadership-osaaminen osana insinööritutkintoa.) Tutkintouudistuksessa mahdollisuuksien näkyväksi tekemiseen pyritään.

Kysely henkilöstölle (3/3)

Korkeakoulupolitiikka, koulutus ja kansainvälistyminen:

Miten korkeakoulupolitiikan kehittymisen kuvausta pitäisi tarkentaa tai täydentää erityisesti SAMKin näkökulmasta?

- CoastALin tavoitteet ja tavoitellut vaikutukset SAMKille
- Duaalimallin raja-aitojen kaatumiseen en usko vielä tällä aikavälillä, siksi ajattelen, että on tärkeää kuvata sitä, mihin pystytään aktiivisesti vaikuttamaan.

Mitä valintoja (kumppanuudet tms.) SAMKin tulisi tehdä ottaen huomioon korkeakoulupolitiikan kehittyminen?

- Valtakunnallisissa ja paikallisissa koulutuksen verkostoissa aktiivinen toimiminen lisää osaamisemme tunnistettavuutta ja arvostusta, näitä verkostoja hyödyntäisin vaikuttamisen kanavina.
- Toiminnan näkyminen myös laajasti SAMKin sisällä, esim. kehittämisryhmien ja vastaavien toimijoiden rooli tiedon levittämisessä ja keskustelun ylläpitämisessä.

Miten koulutusta ja oppimista tulisi kehittää, jotta vastaisimme parhaiten kansainvälistymiseen ja koulutuksen muutonhaasteisiin

- Digiosaamisen ja englanninkielisen opetuksen kasvu tarpeen henkilöstön osaamisena.
- Verkkopedagogisen osaamisen kehittäminen
- Avoimen amkin ja Moocien roolin kasvattaminen
- Yhteisopettajuuden keinot käyttöön
- Vaihtoehtoisten opintosuoritusmallien kehittäminen

Strategiasta:

- onko visiomme edelleen relevantti? tekisitkö siihen jotakin muutoksia?

SAMK on arvostettu, kansainvälisesti kilpailukykyistä osaamista tuottava korkeakoulu

- mitä mieltä olet SAMKin nykyisistä arvoista? Tunnetko ne omiksesi? Olemmeko toimineet niiden mukaisesti? Miten saisimme ne toimiviksi?

- Teemme yhdessä tulosta
- Rohkaisemme uteliaisuuteen
- Innostamme vastuullisuuteen
- Haluamme ylittää odotukset

Arvot ovat mielestäni hyvät. Voisimme toteuttaa niitä paremmin, jos toimisimme vahvemmin asiantuntijoiden osaamista hyödyntäen matriisiorganisaation periaatteen mukaisesti. Kokemukseni mukaan olemme edelleen aika hierarkkisesti toimiva organisaatio.

- mitä suoritteita pitäisi mitata? miten tuloksia pitäisi raportoida?

Rahoitusmalli on ohjaava tekijä mittaamiselle. Avoin tulosten raportointi ja tuloksiin vaikuttaneista toimista kertominen on tärkeää, jotta vastuu tuloksen tekemisestä koetaan yhteisenä asiana.

- **onko strategisia tavoitteitamme tarvetta muuttaa? mitä ottaisit pois ja/tai mitä lisäisit?**

Kumppanuuksien ja asiakkuuksien yhteydessä puhuisin myös verkostoista, jolloin vuorovaikutteisuus tässäkin tavoitteessa tulisi vahvemmin esille.

Vastaja 11:

SAMK strategia 2016 – 2020 tarkistaminen
Kysely henkilöstölle

Megatrendit (Sitra)

Miten megatrendien kuvausta pitäisi tarkentaa tai täydentää erityisesti SAMKin näkökulmasta?

Lähestyn megatrendejä ja niiden painopisteitä pääosin sosiaali- ja hyvinvointialan näkökulmasta.

Hyvinvoinnin lisääminen, suhteellisten eriarvoisuserojen kaventaminen ja teknologian nopea kehittyminen ovat osaltaan megatrendejä, joihin tulisi myös jatkossa määrätietoisesti panostaa. Näin voidaan luoda uudenlaisia toimintamalleja ihmisläheisen työn ja inhimillisen kohtaamisen vahvistamiseksi. Suomessa elintason ollessa korkea, myös ihmisten elinikä pitenee ja suuret ikäluokat ”valtaavat vuodepaikkoja” erilaisissa hoiva- ja tukipalveluissa. Tarvitsemme yhä enemmän auttavia käsiä, ammattitaitoisia osaajia sekä kuuntelevia kanssakulkijoita, jotka osaavat nähdä mitä asiakas kulloinkin tarvitsee. Myös monipuolinen ja monialainen tuki kotona selviytymisen ja kotona asumisen mahdollistamiseen vaatii innovatiivisia lähestymistapoja, jotta ihmiset voisivat asua kotona mahdollisimman pitkään – ihmisarvoisuus säilyen.

Teknologian tarjoamat mahdollisuudet olisi pyrittävä kanavoimaan ihmisten hyvinvoinnin tukemiseen kaiken ikäisten keskuudessa. Saatavilla on yhä enemmän digitaalisia, teknologisia ja uusien innovaatioiden luomia mahdollisuuksia erilaisten palveluiden, apuvälineiden ja laitteiden luomiseen. Näitä tulisi jalostaa megatrendien kautta mm. seuraaville alueille

- opetuksen monipuolistamiseen, erilaisten oppijoiden huomioimiseen ja henkilökunnan kouluttamiseen laajasti eri opetus- ja koulutusasteilla
- ikääntyneiden kanssa työskentelytapojen ja käytänteiden monipuolistamiseen sekä turvallisen asuinympäristön luomiseen
- erilaisten työntekijöiden (osatyökykyiset, vammaiset, pitkäaikaistyöttömät, ym.) kykyjen tunnistamiseen ja hyödyntämiseen sekä työympäristöjen esteettömyyden edistämiseen

On myös tärkeää pohtia, miten SAMK voisi opetuksessa ja TKI-toiminnassa jatkossa yhä enemmän edistää ihmisten välistä aitoa kohtaamista, inhimillisyyttä, turvallisuudentunteen lisäämistä sekä kannustaa kanssaihminen auttamiseen. Teknologian kehittyessä olisi säilytettävä vastapainona aito kohtaaminen ja toimivat vuorovaikutustaidot. Merkittävänä näen kolmannen sektorin ja vapaaehtoistyön osuuden myös tulevaisuudessa niin opetuksessa kuin myöhemmin työelämässäkin.

Mitä megatrendejä pitäisi erityisesti ottaa huomioon, kun SAMKin strategiaa nyt tarkistetaan? Miten SAMKin pitäisi reagoida megatrendien muutoksiin? Kulkeeko SAMK yleisesti oikeaan suuntaan?

SAMKin toimijoille (opetus- ja TKI-henkilöstö, sidosryhmät, opiskelijat, ym.) tulisi tarjota

monipuolisesti mahdollisuuksia digitalisaation mukanaan tuomien toimintojen, menetelmien ja laitteiden käytön omaksumiseen, hyödyntämiseen sekä niistä saatavien hyötyjen jatkojalostamiseen. Hienot laitteet eivät edistä arkea, ellei niitä osaa käyttää.

Vertaisverkostojen olemassaolo tulisi hahmottaa konkreettisemmin – yhdessä olemme enemmän. Vertaisuuden merkitys näkyy kaikilla elämän osa-alueella ja olisikin laajennettava ajattelua nykyajan yksilöllisyyttä korostavasta muotista ulospäin. Millaisia ihmisiä kuuluu ihmisten elinpiiriin ja millaisia erilaisia voimavaroja verkostot pitävät sisällään?

Vertaisverkostoista yksi käynnissä oleva konkreettinen esimerkki on Foorumix -hankkeen esimiesten vertaisryhmät, joissa pyritään luomaan työhyvinvointia esimiesten verkostojen kautta. Tämänkaltaisia vertaisryhmien toimintamalleja olisi mielenkiintoista luoda eri koulutusaloille.

Tulevaisuuden toimialat

Miten tulevaisuuden toimialojen kuvausta pitäisi tarkentaa tai täydentää SAMKin näkökulmasta?

Tulisi tuoda uusia toimintatapoja, eri osaamisalueiden luomia innovaatioita ja laajojen verkostojen vuosien aikana kerättyä osaamista, joilla voitaisiin edistää kotona asumisen mahdollistumista (koti-, avo-, itse-, omais- ja vertaishoito). Tähän liittyviä teemoja voisi olla mm. turvallisuuden lisääminen, laaja-alaisesti ajateltuna esteettömyys ja palvelujen saavutettavuus, asumista tukevien työntekijöiden ja palveluntuottajien sekä yritysten tukeminen (tiedonsaanti, opetus, ohjaus, koulutus, vertaisuus).

Mitä uusia aloja SAMKin pitäisi ottaa käsittelyyn koulutuksessa ja TKI-toiminnassa?

- **Osatyökykyisyys** – millaista osaamista, kokemuksia ja motivaatiota tämä joukko pitää sisällään
- **Pitkäaikaistyöttömät ja haastavasti työllistettävät**
- **Laaja-alainen esteettömyysosaaminen** (esteettömyyden osa-alueet: sosiaalinen, psyykkinen, fyysinen, taloudellinen ja tiedon saanti) erityisesti sosiaali- ja terveysalalla
- **Sähköisten palvelujen saavutettavuuden parantaminen** (palveluiden käyttö, kohderyhmäajattelu, käyttöliittymien saavutettavuus, käytön opetus ja ohjaus sekä neuvonta, ym.)
- **Suunnittelu- ja rakennusalan** osaamisen lisääminen erityisryhmistä ja esteettömyydestä
- **Hyvinvointiteknologian** näkyvyyden lisääminen ja jatkojalostaminen uusiin innovaatioihin

Mitä ja miten nykyisiä aloja/koulutusohjelmia tulisi kehittää, jotta vastaisimme parhaiten tulevaisuuden haasteisiin?

- **Yhteistyö ja monialainen osaaminen**
Koulutusohjelmien ja henkilöstön tiiviimpi yhteistyö sekä monialaisen osaamisen

hyödyntäminen niin opetus- kuin hanketyöskentelyssä on tärkeää. Osaamisalueiden välinen verkottuminen, kumppanuus ja yhteistyö saa aikaan innovatiivisia tuloksia, laajentaa toimijoiden ammatillisuutta sekä luo SAMKista tiiviimmän yhteisön. Yhteistyö ei tarkoita sitä, että särmät hiotaan pois ja eri värit sekoitetaan harmaaksi massaksi – päinvastoin.

- **Sidosryhmät ja kumppanuus**

Sidosryhmäyhteistyön lisääminen maakunnan alueella tärkeimpien yhteistyökumppaneiden (yritykset, kolmas sektori, oppilaitokset, ym.) kanssa ja kansallisesti eri ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välillä on merkityksellistä, jotta SAMK verkottuu uusien toimijoiden sekä säilyttää katkeamattomat siteet jo olemassa olevien kumppaneiden kanssa.

- **Esteettömyysosaaminen**

Laaja-alaisesti esteettömyysajattelun ja -osaamisen kehittämistä ja saattamista yhä laajemmin kaikkien kansalaisten tietoon

Strategia

Mitä mieltä olet SAMKin nykyisistä arvoista? Tunnetko ne omiksesi?

Olemmeko toimineet niiden mukaisesti? Miten saisimme ne toimiviksi?

- **Teemme yhdessä tulosta**

Yhteistyön ja toistemme kannustamisen tulisi olla kaiken tekemisen lähtökohta. Voimavarojen johdonmukainen suuntaaminen kohti yhdessä suunniteltuja välietappeja ja päämääriä on avainasemassa kun halutaan saada vaikuttavuudeltaan laajempia ja kauaskantoisempia muutoksia. Yhteistyöllä pystymme luotua parempia, ammattitaitoisempia ja kehityskelpoisia toimintamalleja eri toimialojen käyttöön.

Mitä yhtenäisempänä rintamana samkilaiset ovat ja toimivat, sitä varmemmin pystymme luomaan näkyvyyttä toiminnallemme. Tämän näen koskevan kaikkia samkilaisia niin opiskelijoista henkilökuntaan kuin yhteistyötä SAMKin kanssa tekeviin sidosryhmiin.

- **Rohkaisemme uteliaisuuteen**

Ilman rohkaisua, avointa työilmapiiriä ja ideoille hedelmällistä kasvualustaa on turha odottaa sadon kasvamista. Uskon, että ihmisessä synnynnäisenä ominaisuutena oleva uteliaisuus pääsee myös aikuisen työntekijän mielistä valloilleen kun häntä rohkaistaan kokeilemaan uutta, tekemään työtä totutusta poikkeavalla tavalla ja kannustetaan ottamaan askelia uutta kohti.

Näen uteliaisuuden uskalluksena kohdata tuntematon ja aiemmin meille vieras sekä oppia siitä jotain uutta. Se on myös kykyä poistua omilta mukavuusalueiltamme ja halua löytää uusia polkuja, vuorenhuippuja sekä koskemattomia niittyjä.

- **Innostamme vastuullisuuteen**

Vastuullisuus on yhä jatkossa merkittävässä asiassa esimerkiksi luontoon, ympäristöön ja kestävään kehitykseen, ihmisten väliseen kanssakäymiseen ja hyvinvointiin liittyen.

- **Haluamme ylittää odotukset**

Odotusten ylittäminen tarkoittaa yli 100% työpanoksen asettamista, mikä on sinällään

epärealistista ja pitkällä aikajänteellä kuluttavaa. Odotusten ylittäminen on joskus paikallaan ja suotavaakin, mutta työntekijöiden ja opiskelijoiden keskuudessa koen tärkeämmäksi jatkuvan kannustavan ilmapiirin ja kannustavan työotteen ja opiskeluinnon.

Mitä suoritteita pitäisi mitata? miten tuloksia pitäisi raportoida?

Suoritteiden ja tehtyjen töiden kirjaamista (projektien työtuntilistat, matkasuunnitelmat ja -laskut, Yrinet kirjaukset, ym.) raportointia ja tuloksellisuutta pitäisi vähentää, jotta vapautuisi enemmän työaikaa muiden työtehtävien tekemiseen sekä ihmisten välisen kanssakäymiseen. Etenkin päällekkäisen raportoinnin yhdenmukaistus toisi selkeyttä suoritteiden mittaukseen. Kysynkin, ovatko SAMKin käytössä olevat rekisterit jatkon kannalta tarpeellisia/pakollisia tai olisiko joitain kanavia mahdollista yhdistää.

Onko strategisia tavoitteitamme tarvetta muuttaa? mitä ottaisit pois ja/tai mitä lisäisit?

Strategian tavoitteissa näen tärkeinä erityisesti

- työhyvinvointiin ja osaamiseen panostamisen
- henkilökunnan vahvuuksien hyödyntämisen
- tulevaisuuden erilaisten oppimisympäristöjen kehittämisen
- kansainvälisyyden ja kansainvälisen osaamisen kehittämisen tulevaisuuden tarpeisiin
- alueellisesti koulutuksen ja työelämän välisiin verkostoihin sekä työllistymiskanaviin vaikuttaminen

Vastaja 12:

1) Megatrendien täydennysehdotus

Jos käytetään SITRAn julkaisemia megatrendejä strategiatyöpohjana voisi huomioida näiden trendien pohjalta tehdyn artikkelisarjan, joka lienee paremmin ajassa kuin Megatrendit. Sitran trendit -artikkelisarjassa käydään läpi lokakuussa 2014 julkaistun Sitran trendilistan trendit yksitellen erilaisista näkökulmista.

”Keskinäisriippuvuuden ja läpinäkyvyyden kautta joudumme kohtaamaan ja käsittelemään erilaisuutta. Keskinäisriippuvaisessa yhteiskunnassa erilaisuuden yhdistely osaksi kokonaisuutta on arvokas taito, jota tarvitsemme jatkossa kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla hallinnosta yrityksiin.”

Sitran trendiartikkelisarjan päättää megatrendien megatrendi: **keskinäisriippuvuus lisääntyy**. Artikkelissa esitetään esimerkiksi miten muuttunut turvallisuustilanne on osoittanut viimeisen vuoden aikana kuinka riippuvaisia olemmekaan kansainvälisen toimintaympäristön muutoksista.

Keskinäisriippuvuutta voisi kuitenkin ensisijaisesti tarkastella korkeakoulun sisällä ja suomalaisen yhteiskunnan rajojen sisällä – unohtamatta kuitenkin kuinka riippuvia olemme kansainvälisestä erityisesti eurooppalaisesta toimintaympäristöstä.

Sitran artikkelissa pohditaan kuinka keskinäisriippuvuuden lisääntyminen muuttaa koko yhteiskuntaa. SAMKin näkökulmasta näkisin todetun haasteen miten pystymme kasvattamaan osaamista, joka liittyy perinteisesti erillisiksi miellettyjen asioiden yhdistelyyn. SAMK tarvitsee myös **yhdistelyn erityisosaamista**. Voisi ajatella tämän toteutuvan jollain tasolla yleisten kompetenssien kautta koulutusaloilla, mutta ilman selkeitä yhteisiä opintoja ja yhteisiä opintojen toteutuksia emme tunnista emmekä tunnusta keskinäisriippuvuutta ja mahdollista yhdistelyn erikoisosaamisen kehittymistä.

Tokihan tämä on laajempi korkeakoulutuksen ilmiö, miten paljon saman asian tekemistä korkeakouluissamme on, miten paljon säästäisimme jokaisen koulutusalan suunnitteluun käytettyjä resursseja ja voisimme ohjata resursseja oppimisen tukemiseen ja opiskelijan ohjaamiseen.

Kohti kokonaisvaltaisempaa ajattelua ja osaamista

Sitran julkaisun mukaan perinteinen akateeminen tutkimus on ollut erikoistumisen keskeinen ajuri ja areena. Toki erikoistumisen hyödyt ovat kiistattomat, mutta tällä hetkellä tutkimusmaailmassa käydään keskustelua esimerkiksi käsitteiden science 2.0 ja open systems science alla siitä, kuinka erikoistumista ja poikkitieteellisyttä voitaisiin paremmin yhdistää ja tasapainottaa.

Tutkimuksessa käytävän keskustelun taustalla vaikuttaa juuri keskinäisriippuvaisuuden lisääntyminen. Yhä useampi ilmiö on vaikea yksiselitteisesti erottaa siihen vaikuttavista muista ilmiöistä, jolloin on **tarve tarkastella enenevässä määrin eri ilmiöiden välisiä riippuvuussuhteita, eri tieteenalojen menetelmillä ja näkökulmista – samanaikaisesti**. Esimerkiksi Yhdysvalloissa on kehitteillä mittavia uusia tutkimushankkeita, jotka keskittyvät nimenomaan poikkitieteelliseen tutkimukseen. Suomessa esimerkiksi strategisen tutkimusneuvoston tutkimusteemat ovat ilmiöpohjaisia.

Työmarkkinoilla keskinäisriippuvuuden lisääntyminen näkyy esim. poikkitieteellisen osaamisen kasvavana kysyntänä. **”Juuri tiettyyn tutkintoon perustuva ajattelu pätevyydestä voi tulla kyseenalaistetuksi.”**

Elinikäisen oppimisen tarve korostuu keskinäisriippuvaisessa maailmassa, jossa uusia yhteyksiä ja vuorovaikutussuhteita löydetään jatkuvasti.

Sama ilmiö näkyy yritysmaailmassa. Yritysten keskimääräinen elinikä on lyhentynyt. Yhtenä keskeisenä ajurina tälle on usein teknologisen kehityksen aikaansaama toimialojen nopea muutos ja yhdistyminen. Yritykset, jotka haluavat menestyä pitkällä tähtäimellä, eivät voi enää keskittyä ainoastaan oman toimialansa seuraamiseen. Parhaiten menestyvät ne, jotka tunnistavat nopeimmin mahdollisuudet yhdistää osaamista yli toimialojen ja olla luomassa kokonaan uusia toimialoja. Ennakoinnin ja poikkisektoriaalisen ennakointiyhteistyön rooli korostuu.

Kansalaiskeskustelu ja järjestöjen rooli

Tämä nousee vahvasti esille, joten tulee huomioida - SAMKilla siis tämän perusteella tulisi olla kumppanuuksia elinkeinoelämän ja julkisen sektorin lisäksi kansalaisyhteiskunnassa.

Keskinäisriippuvaisessa maailmassa järjestöt voivat löytää uusia vaikutusmahdollisuuksia tiiviimmällä yhteistyöllä, jolloin järjestöjen yhteispanostuksella voidaan ratkaista yhteiskunnallisia haasteita yhä tehokkaammin ja kokonaisvaltaisemmin. Kansalaisjärjestöjen yhteistyön koordinoinnin rooli kasvaa ja uusia keskus- ja kattojärjestöjä voi syntyä nopeastikin. Esim. SPR rooli nykyisessä pakolaistilanteessa on huomattavan suuri.

Alastalo, Kunelius, Muhonen (Tieteen kansallinen tehtävä, 2014) esittävät hyvää pohdintaa aiheesta **yhteiskunnallinen vaikuttavuus**. Näkisin erittäin tarpeellisen arvioida myös ammattikorkeakoulussa, tässä tapauksessa Samkissa, innovaatio-, huippu-, evidenssi-, professiotiedettä sekä julkisen tieteen osuutta ja näkyvyyttä. Ammattikorkeakoulussa tehtävän TKI – toiminnan vaikuttavuuden kohteet/kenttä, vaikuttavuuden lupaukset, mittarit millä vaikuttavuutta mitataan voidaan paremmin määrittää yrittämällä hahmotta näitä eri tieteitä TKI – toiminnassa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden keskustelussa tulee kuitenkin pitää mielessä, että korkeakoulutuksen tehtävää ei tulisi suppeasti tulkita yritysmaailman auttamisena vaan laajemmassa mielessä se on yhteiskunnan kaikinpuolista auttamista, mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan, ammattikäytäntöjen ja päätöksen tekijöiden tukeminen.

1) Tulevaisuuden toimialat

Toimiala keskustelussa tulee huomioida kokonaisvaltaisuuden vaade ja poikkitieteellisyyden vaade. Jotta nämä voidaan ottaa huomioon, edellyttää se nykyisten ammattien osaamisen uudelleen tarkastelua ja eri tieteiden osaajien rohkeaa yhteissuunnittelua.

SAMKin tulevaisuuden toimialat ovat tässä kirjoitusvaiheessa nykyisiin toimialoihin sidottuja tai sitten tämä luettelo ei vielä avaudu minulle.

Voisiko ajatella että esim. robotiikka voisi vaatia teknisen suunnittelun lisäksi muutakin osaamista riippuen myös millä alalla robotiikkaa nyt ja tulevaisuudessa käytetään. Kenties teollisuuden käytössä nyt oleva robotiikka vaatii vähemmän monitieteistä osaamista kuin esim. nyt jo näkyvissä ole hoivakäyttöön ajateltu robotiikka.

Samoin näen logistiikan osaamista tarvittavan jo varsin vahvasti terveydenhuollossa, joskaan tätä osaamista ei ole linkitetty terveystieteiden koulutuksiin.

Mitä siis koulutuksella tulee tavoitella jos/kun koti-, avo-, itse-, omais-, vertaishoito tapahtuu kotona tai siis ainakin asiakas on kotona etähoidon piirissä tai kotona ”vieraileva” osaaja on ns.

moniosaaja joka tarvittaessa konsultoi ja kutsuu paikalle erikoisosaajan. Ambien assisted living (AAL) – sovellukset ja robotit ovat jo nyt pieni osa kotona tapahtuvaa hoitoa ja kuntoutusta, sillä robotteina voidaan jo pitää älykkäitä lääkedosetteja (muistuttavat lääkkeen ottamisesta) ja kaikki kotiin asennettavat tai asiakkaan hallussa olevat sovellukset ovat jo jatkuvaa tietoa välittävää esim. GPS – seuranta, kaatumissensorit.

Tulevaisuuden toimialoista ei vielä valitettavasti taide näyttäydy luovien alojen Eurooppa ohjelmassa (Creative Europe) kovinkaan lupaavalta työllistäjältä, sen sijaan laajemmin ajatellen kulttuurialan toimijat esim. kuraattorit, managerit löytävät uusia työpaikkoja ja myös taiteen toimijoita voitaneen työllistää ei niinkään taiteentalalle kuin erilaisiin muihin yhteiskunnan tehtäviin esim. taideterapia, taidekasvatus. Toki tämä työllistäminen usein edellyttää laaja-alaisempaa koulutusta tai täydennyskoulutusta.

Tarvitseeko tietoyhteiskunta kaikkia näitä lueteltuja osaajia vai olisiko parempi taata osaajille kohtuullisen laajasti suurin osa näistä osaamisista – ja osa teknologiasta muuttuu koko ajan, joten mitä on se perusosaaminen millä jatkossa pysytään ajassa kiinni.

Voisiko ajatella että ilman ammattinimikkeitä tai ammatteja voidaan arvioida millaista osaamista tarvitaan eri aloilla ja pohtien näitä tarpeita nykyistä työelämää laajemmin.

Vaikka merenkulun osaamista voi pitää hyvin säädeltyinä, mitä tällä alalla tulee tapahtumaan – sekin voisi olla hyvää pohdintaa mihin suuntaan toimiala kehittyy. Arktisen meriteknologian osaamisessa uskoisin kuitenkin Suomessa tarvittavan tehdä yhteistyötä kaikkien alan korkeakoulujen kanssa, jotta oikeasti voimme olla kansainvälisellä areenalla varteenotettavia.

Toki siis nämä listalla olevat tulevaisuuden toimialat eivät liene kaiken kattavat ja varmaan riittää vielä pohdittavaa missä voidaan rohkeasti ylittää nykyisiä toimialojen rajoja ja luoda ihan uusia toimialoja.

Mielikuvitusta käyttäen listausta:

Laajempi tekniikan aloihin keskittynyt koulutusala

Robottiikan&automaatiikan&tietotekniikan&peliteknologian koulutusala

Rakentamisen (sis. yhdyskuntarakentamisen) koulutusala

Terveysala (laaja perustutkinto 3v) + 2 v laillistettuihin ammatteihin (sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, geronomi jne.)

Kuntoutusala (laaja perustutkinto 3v) +2 v nimikesuojattuihin ammatteihin (fysioterapeutti, toimintaterapeutti jne.)

Sosiaaliala (laaja perustutkinto 3v) + maisteri 2v joko amkeissa tai yliopistoilla

Liiketoiminnan ala (laaja perustutkinto 3v) + 2v kansainvälinen kauppa/sähköinen kauppa/logistiikka jne.

Kulttuuriala (laaja perustutkinto 3v – yhdessä TurkuAMKin kanssa) +2v maisteri keskittyen työllistävien alojen vaihtoehtoihin kuten esim. digitaalinen tuotanto

2) Korkeakoulupolitiikka ja kansainvälistyminen

Jos/kun SAMKin toiminta-ajatuksessa painottuu kansainvälisyys kenties seuraavia asioita tulee sen pohjalta miettiä uudelleen:

Kansainvälistyminen tulee näkyä osana opintoja kaikilla aloilla ja osa opintoja tulee olla tarjolla englanninkielellä vaihto-opiskelijoiden ja – opettajien saamiseksi SAMKiin. Vieraskielisten koulutusalojen selkeä valinta ja painostus, tässä kohtaa myös pitää tehdä poisvalintoja esim. suomenkielisen vastaavan koulutusalan tarjonnassa. Jotta vieraskielisiä koulutuksia voidaan kehittää riittävän laadukkaiksi ja houkutteleviksi ei niiden tule kilpailla oman korkeakoulun sisällä suomenkielisen koulutuksen kanssa.

Uusien kansainvälistymisen laajentamisen ja uusien myytävien koulutusten löytämiseksi voidaan tarkastella mitä ei ole missään Suomessa tai Euroopassa tarjolla ja lähteä kehittään rohkeasti ihan uutta vieraskielisen koulutuksen tarjontaa esim. Kuntoutuksen YAMK, Terveystieteiden YAMK. Nythän jo European Care Technology (YAMK) alkaa omalla rahoituksella syksyllä ja voisi odottaa ohjelman kiinnostavan opiskelijoita muualtakin kuin Suomesta.

Molemmat em. asiat osaltaan lisääisivät SAMKin houkuttelevuutta, toki ne vaativat poisvalintoja ja painotuksia, koska vastaavia suomenkielisiä koulutuksia ei aina ole perusteltua toteuttaa samanaikaisesti.

VISIO – painottaa SAMKia alueellisesti ja kansainvälisesti, joka johtaa ajatukseen ettei toimillamme ole nähtävissä laajempaa kansallista arvoa. Tällainen visio johtaa rajaamaan yhteistyötä kansallisesti, mikä ei varmaan ole tarkoituksena ja olisiko myös hyvä tavoitella kansallisella tasolla tunnistamista, arvostamista ja yhteistyötä. Suomessa kun ei ole varaa joka korkeakoulussa kehittää alueellisten tarpeiden perusteella samoja asioita (e-terveyspalvelut, kotipalvelut, hyvinvointiteknologia, biomateriaalien käyttö, biokaasulaitokset jne.) huolehtimatta, että aiemmin tuotettua tietoa hyödynnetään ja jalostetaan eteenpäin. Kun tieto ei ole avoimesti amkien tai yleensä tutkimuksen käytössä teemme samoja asioita, kun voisimme tehdä yhdessä vaikuttavampaa tulosta. Edes koulutusta samoille aloille (kalliit alat ensin harkintaan) ei ole kansallisesti järkevää tehdä joka maakunnassa tai paikkakunnalla, työvoima liikkuu – samoin työpaikat, miksi opiskelijoiden liikkuminen olisi tästä jotenkin poikkeavaa.

Korkeakoulujen yhteistyötä korostetaan tulevaisuudessa myös OKM taholta ja siitä tulee myös yksi rahoitukseen vaikuttava tekijä 1.1.2017 alussa.

Strategisiin tavoitteisiin toivoisin aluekehitystyöstä siirryttävän rohkeasti kansalliseen TKI – toiminnan suuntaan myös.

Tutkimuksesta tuossa alussa yhteiskunnallisesta vaikuttavuuden pohdinnassa esitetty analyysin teko olisi paikallaan, jotta voimme määrittää mitä tutkimusta SAMKissa tehdään. Jos kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ei liity tutkimusta – voisiko liittyä ja jos niin miten. TKI – toiminnan avoimuuden vaade koskettaa myös SAMKia ja tulee pohdittavaksi miten TKI – toiminnan tieto saadaan avoimeen käyttöön ja sitä kautta laajemmin hyödynnettäväksi. Huippututkimuksen/tieteen määritelmänä pidetään edelleen referee julkaisujen määrää ja viittausindeksejä. Huipputiede asemoituu kansainväliseen tieteen kenttään ja hakee arvostusta sekä tunnustusta siellä. Huipputieteen näkökulmassa voimme edetä ennen kaikkea yhdistäen voimia korkeakoulu- ja tutkimuslaitoskentässä, joskin ensin toki meidät tulee tunnistaa huipputieteen tutkimukseen kuuluviksi toimijoiksi. Tunnistaminen kansallisesti tarkoittanee, että

olemme kiinnostavia tutkijoita yhteistutkimuksen suunnittelussa ja toteutuksessa myös Suomessa.

Vastaaja 13:

Näkökohtia SAMKin strategiaan digitalisaation ja tietojohdamisen osalta:

OSAAMINEN EDELLÄ TULEVAISUUTEEN

Megatrendeistä kiinnittäisin huomiota listan viidenteen (ja kuudenteenkin) kohtaan, jossa painotetaan tiedon hyödyntämistaitojen korostumista. Tämä nivoutuu useisiin muihinkin listattuihin megatrendeihin. Myös verkostoituminen ansaitsee paljon huomiota. Nähdäkseni SAMKin tulee painottaa fokusoitua osaamisen kasvattamista pitkäjänteisesti suunniteltuna ja tehostaa tiedon hyödyntämistä myös omassa toiminnassaan.

Tulevaisuuden toimialoista listauksen viides ja kuudes kohta käsittelevät myös tiedon jalostamisen ja hyödyntämisen alueita. Arvelen kuitenkin, että erilaistuvien ammattikuvien lisäksi tiedon hyödyntämisen taidot sulautuvat osaksi yhä useampaa työtehtävää ja siksi valmiuksia pitää luoda kaikille korkeakoulussa opiskeleville (ja työskenteleville). Työprosessien sujuvuuden kehittäminen tietotekniikkaa hyödyntämällä on tärkeitä innovatiivisissa (ja itse asiassa kaikenlaisissa) palveluprosesseissa, koska palveluiden tuottavuuden nostaminen on muuten vaikeata. Tämän tietointensiivisyyden kasvun tulee heijastua myös käynnissä olevan tutkintouudistuksen sisältöihin ja menetelmävalintoihinkin.

Korkeakoulupolitiikan osalta sekä kansallisten että kansainvälisten kumppanuuksien tosiasiallinen syventäminen niin, että kaikkien oppiminen vauhdittuu ja osaamiset laajenevat, on tärkeitä. Tämä mielestäni tarkoittaa CoastAI-yhteistyön lisäksi yliopistoyhteistyön lisäämistä nykyisestä. Koska duaalimallia epäilemättä koetellaan tulevaisuudessa, tulisi henkilöstöä rohkaista väitöstutkimusten tekemiseen, koska yliopistopuolella tohtoritutkinto taitaa olla vasta ”pääsylippu” moniin kuvioihin. Myös muuhunkin työhön liittyvään ja sitä palvelemaan pitkäkestoiseen kouluttautumiseen tulee suunnitelmallisesti kannustaa. Ottaen huomioon valtiontalouden säästöpainet ja toisaalta ennakoitavissa olevat eläköitymiset tulee henkilöstö- ja osaamissuunnittelusta tehdä monivuotisen aikahorisontin kattavaa. Siten kehityskeskusteluiden on hyvä kattaa osaamismielessä usean vuoden näköala osaamisen kasvattamisen suuntaamiseksi. Osaamisen jakamisen ja keskinäisen kehittämisen keinoja tulee hyödyntää nykyistä systemaattisemmin ja yhteisöllisemmin. Käytännössä tämä voi tarkoittaa esimerkiksi Yammerin käyttämistä, twiitti-vinkkien jakamista jne; oleellista on yhteinen keskustelu omatoimisen oppimisen lisäksi.

Strategian osalta on vaikea sanoa, millaisia poisvalintoja voisi alueen ainoana kokonaisuena korkeakouluna tehdä. Jos yliopistoyhteistyö ei kehity nykyistä joustavammaksi puolin ja toisin, isot poisvalinnat ovat ehkä enemmän riski kuin mahdollisuus. Suoritteiden mittaamisen osalta tietotekniikan parempi hyödyntäminen tarkoittaa yhä useampien toimintaprosessiemme tilan tekemistä aiempaa läpinäkyvämmäksi. Siten mahdollistetaan realistinen johtaminen ja toimijoiden oman osaamisen hyödyntäminen faktapohjaiseen kehittämiseen. Tärkeimmät tavoitteet ovat edelleen tärkeimpiä, mutta yhä useampia asioita on syytä tehdä näkyväksi aiempaa helpommin ja viiveettömämmin. Ajatuksellisesti siirrytään raportoinnista tilannetiedon jatkuvaan saatavilla oloon ja hyödyntämiseen arjessa.

Vastaja 14:

Toivon, että säilytämme arvon ”Arvostamme ihmistä” ja toimimme myös sen mukaisesti. Arvon voisi laajentaa kulkemaan läpi koko strategian megatrendeistä, tulevaisuuden toimialoista, korkeakoulupolitiikasta ja kansainvälistymisestä huolimatta tai juuri niiden takia. Tämä voisi olla myös yksi kilpailuvalttimme koskien sekä henkilökuntaa, opiskelijoita, yhteistyökumppaneita.

Vastaja 15:

Joitakin ajatuksia nojaten pohja-aineistoon

Tärkeää on aidosti olla ajan hermolla kaikessa, mitä tapahtuu. Erityisen tärkeää on tietomassojen kasvun huomioiminen. Meidän täytyy olla avoimia ja löytää oikeat tavat käsitellä kaikkea dataa. Myös työn muutos on sellainen asia, joka tulee huomioida. Tarkoitan sekä henkilökuntaa että erityisesti opiskelijoita, joille opetamme sellaista, jota ei välttämättä vielä edes ole olemassa.

Yksi kärki voisi olla SAMKissa jatkossakin aurinkoenergia ja muut mahdolliset energiamuodot. Niihin on osaamista. Samoin alati kehittyvä ja tärkeä terveysala. Lähitulevaisuudessa vanhustyö on tärkeää, mutta tässäkin tärkeitä olisi olla kuulolla ja herkkä näkemään, mitä on tulossa. Jotta voimme kouluttaa sellaisia ihmisiä, jotka eivät opiskelemaan tullessaan tiedä esim. millä nimikkeellä ja miten he tulevat työskentelemään.

Kyllä SAMK oikeaan suuntaan kulkee, mutta näyttäytyy ehkä kuitenkin vielä liian säälisenä ja toisaalta liian jähmeänä muutoksiin. Kaikkien alojen yhteistyö on tulevaisuutta.

Arvot ja visio tulisi tehdä kaikessa toiminnassa näkyviksi niin, ettei kenenkään tarvitse niitä muistella, vaan ne tulevat selkärangasta jokaisella. Kaipaisin vaikka taustalle vähän konkretiaa, jotta jokainen voisi itsekkin nähdä toimiiko arvojen ja vision mukaisesti. Visio jää vähän latteaksi, mutta toisaalta on hyvä, että se on ytimekäs. Jos kaikki omaksuvat nykyiset arvot, ei meillä ole jatkossa mitään hätää.

Vastaajat 16 ja 17:

Megatrendit

Megatrendin kuvausta pitäisi SAMKin näkökulmasta täydentää ainakin viimeisen megatrendin osalta. Euroopan haasteisiin näyttää, todennäköisesti varsin pitkälläkin aikavälillä, nousseen pakolaisvirta, joka suuntautuu entistä enemmän myös Suomeen sekä Satakuntaan. Kun tähän vielä lisätään toinen megatrendi, ilmaston lämpeneminen, sekä sen mahdollisesti aiheuttama ilmastopakolaisuus, niin todennäköisesti Suomessa tulee jossain vaiheessa olemaan huomattavasti aiemmin ennakoitua määrää suurempi joukko turvapaikanhakijoita ja ilmastopakolaisia, joista hyvin monet ovat myös potentiaalisia koulutusasiakkaita SAMKille.

Myös kolmas megatrendi, ihmisten eliniän pidentyminen, on hyvä huomioida SAMKin tasolla. Koulutustarjonnan kohderyhmät tulevat todennäköisesti olemaan tulevaisuudessa merkittävästi erilaisia kuin nykyään. Tiivistettynä: nuorten suomalaisten lisäksi/asemasta keskeisiä koulutustarjonnan asiakkaita tulevat olemaan turvapaikanhakijat, ilmastopakolaiset sekä seniorisuomalaiset.

Onko esimerkiksi Harjavallassa Satalinnan keskuksessa turvapaikanhakijoita, joille SAMK voisi räätälöidä koulutusta – ainakin jollakin aikavälillä?

Tulevaisuuden toimialat

Osa painopisteistä on tavallaan itsestään selvyyksiä, näin liiketalouden näkökulmasta esimerkiksi logistiikka ja vielä entistäkin voimakkaampi kansainvälistyminen. Toisaalta Satakunnan yritykset sekä nykyiset ja tulevat yrittäjät tulevat aina olemaan SAMKille keskeinen kohderyhmä. Jos tätä peilataan tulevaisuuden toimialoja esittelevään aineistoon, mahdollisena uutena koulutusohjelmalla voisi harkita palvelualan yrittäjyyteen valmentavaa koulutusta – nuorille ja/tai aikuisille ammatinvaihtajille suunnattuna.

Korkeakoulupolitiikka, koulutus ja kansainvälistyminen

Korkeakouluyksiköiden väheneminen ja ehkä myös duaalimallin raja-aitojen mureneminen näyttäisi varsin suoraan osoittavan kohti entistä kiinteämpää yhteistyötä Satakunnan ja Varsinais-Suomen välillä. Häämöttääkö jo kenties lähivuosina tulevaisuudessa Lounais-Suomen ammattikorkeakoulu – ja onko mukana edes ”ammatti” sanaa?

Toisaalta kansainvälistyminen sekä ajasta ja paikasta riippumaton tarjonta voisivat mahdollistaa myös muunlaisia kombinaatioita. Voisiko SAMK yhdessä aasialaisten, afrikkalaisten tai eurooppalaisten partnereiden kanssa muodostaa Verkostokorkeakoulun, jonka kohderyhmäkin varsin pitkälti löytyisi Suomen rajojen ulkopuolelta?

Strategia

Visio on edelleen relevantti. Tärkeää on olla etenkin alueellisesti arvostettu. Kansainvälisen arvostuksen hankkiminen vaatii kyllä paljon työtä ja ehkä 2020 se ei vielä kovin pitkälle ole toteutunut.

Arvoihin voi kyllä samastua, mutta kaikilta osin emme ole toimineet niiden mukaisesti. Etenkin tuloksen tekeminen yhdessä edellyttää myös nykyistä suurempaa avoimuutta ja tiedonkulkua sekä yhteisiin tavoitteisiin sitoutumista. Aika usein tulee mieleen, että tämä mainittu arvo on tulkittu tavalla ”Teemme yhdessä tulosta – mutta vain omalla perinteisellä tavallamme”.

SAMKin strategiset tavoitteet on muotoiltu erittäin hyvin eikä niitä ole tarpeen muuttaa.

Vastaaja 18:

VISIO: SAMK on vuonna 2020 alueellisesti ja kansainvälisesti arvostettu korkeakoulu

- aikaspeksi ainakin vuoteen 2025 ehkä jopa
- ”arvostettu” on vaikeasti mitattavissa.
- ... **korkeatasoinen ja vetovoimainen** korkeakoulu

ARVOT:

Teemme yhdessä tulosta

Rohkaisemme uteliaisuuteen

Innostamme vastuullisuuteen

Haluamme ylittää odotukset

- nämä voisivat olla minkä tahansa organisaation arvoja. Se että SAMK on koulutusorganisaatio ei näy arvoissa mitenkään, arvot voisivat olla arvolauseiden sijasta asioita joita haluamme työssämme toteuttaa
- ehdotus SAMKin arvoiksi
 - **Ihmisen arvostaminen**
 - **uudistuminen ja oppiminen**
 - **avoimuus**
 - **vastuullisuus**
 - **yhteisöllisyys**
- katekismus(mitä se on?)
 - >koottu eri lähteistä mm. TaY julkaisu Yhteisöllisyydellä menestykseen– opas työpaikan sosiaalisen pääoman kehittämiseen, Aaltonen& Junkkari Yrityksen arvot ja etiikka, ETENE julkaisu sosiaali ja terveysalan yhteisestä arvopohjasta

Ihmisen arvostaminen näkyy ensisijaisesti kanssaihmisistä välittämisenä, toisten kunnioittamisena ja huomaavaisuutena, mutta siihen kuuluu myös tasa-arvoinen kohtelu ja oikeudenmukaisuus.

Oikeudenmukaisuus puolestaan ilmenee yhteisesti sovittujen sääntöjen ja periaatteiden noudattamisena ja toisten ammattitaidon ja osaamisen arvostamisena. Ihmisen arvostamiseen sisältyy kiinteästi ajatus erilaisuuden hyväksymisestä; jokainen ihminen on arvokas taustastaan, koulutuksestaan tai asemastaan riippumatta. Erilaisuuden hyväksyminen edellyttää aitoa ja avointa kohtaamista, jossa myös omat käsitykset tai vakiintuneet ajattelu- ja toimintamallit asetetaan kriittisesti koeteltavaksi.

Uudistuminen ja oppiminen. Uudistuminen ja oppiminen ovat koulutusorganisaation keskeisimpiä arvoja; korkeakoulun elämän jatkumisen edellytys. Organisaatio osaa käyttää kaikkien yksilöiden ja ryhmien oppimiskykyä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja kykenee luomaan jatkuvaan oppimiseen ja uudistumiseen kannustavaa ilmapiiriä.

Avoimuus edellyttää luottamusta ja luottamus avoimuutta. Luottamusta ei synny ilman rehellisyyttä. Luottamuksen syntymisen peruspilarit ovat uskomus yhdessäolon hyödyllisyydestä, yhteisten etujen merkittävyydestä sekä avun ja tuen saamisen varmuudesta. Avoin ja rehellinen vuorovaikutuskulttuuri ei ole itsestäänselvyys vaan sen eteen on tehtävä töitä. Se edellyttää moniäänisyyden hyväksymistä sekä dialogisuutta, johon kuuluu olennaisesti kuulluksi tuleminen ja kuunteleminen.

Vastuullisuus näkyy työtehtävistä huolehtimisena sekä työyhteisön toiminnan sujuvuuden ja tuloksellisuuden varmistamisena omalla toiminnalla sekä toimintakäytäntöjen jatkuvana kehittämisenä osana omaa työtä. Taloudellinen vakaus edellyttää vastuullisuutta ja kustannustehokkuutta koko henkilöstöltä. Vastuullinen toimintatapa heijastuu opetukseen ja ohjaukseen opintojen etenemisen tarkoituksenmukaisena tukemisena mutta myös vastuun antamisena opiskelijoille omasta oppimisestaan. Suhteessa toimintaympäristöön vastuullisuus näkyy koulutuksen kohdentumisena alueellisen ja valtakunnallisen työvoimatarpeen suuntaisesti (ns. huoltovarmuus) sekä kestävän kehityksen periaatteiden noudattamisena.

Yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyttä ei synny ilman yhteistyötä ja vuorovaikutusta. SAMKissa yhteisöllisyys luo yhteenkuuluvaisuutta ja tukee työntekijöiden ja opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja tuloksellisuutta. Positiivisen yhteisöllisyyden rakentumisessa oikeudenmukainen ja tunneälykäs johtaminen on keskeisessä roolissa

Organisaatiotutkimusten mukaan mitä lähempänä yksilön omat arvot ovat organisaation arvoja, sitä helpompi niihin on sitoutua mikä puolestaan näkyy parempana työn tuottavuutena ja työhyvinvointina. (Tämä tulisi ottaa huomioon jo rekrytointivaiheessa koska on havaittu että ihmisten on vaikea muuttaa omaa arvomaailmaansa) Siksi myös SAMKin arvopohjan pohtimiseen kannattaa käyttää aikaa ja ajatuksia.

Strategiset tavoitteet

Erottuva profiili? Onko sitä? Katson tätä lähinnä sote- näkökulmasta: Uskoisin että esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan tai liiketalouden koulutukset ovat alueen elinkeinoelämän ja julkisten palveluiden näkökulmasta edelleen välttämättömiä mutta niillä on vaikea erottua muista isohkoista monialaisista ammattikorkeakouluista. Suomessa demografinen muutos on Länsi-Euroopan nopeinta ja Satakunta on ”vanhenevien maakuntien kärkikastia”. Tämä on iso haaste mutta myös mahdollisuus kehittää koulutusta vastaamaan ikääntyvien palvelutarpeisiin (siis muihinkin kuin sote-palveluihin).

- eri ammattilaisten geriatriselle/gerontologiselle osaamiselle on kasvava kysyntä
- kaatumisten ennaltaehkäisyyn on pakko satsata, tehostettu geriatrinen kuntoutus esim lonkkamurtumissa ja aivoverenkierron häiriöissä on tutkimusnäytön perusteella erittäin kustannustehokasta jne > koulutussisältöjen uudistaminen tähän suuntaan
- Tähän megatrendiin liittyy myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja tarvetta olemassa olevien palveluiden kehittämiseen ja palvelumuotoiluun.

kyky reagoida nopeasti? Nykyinen jossain määrin keinotekoinen jako HYVOon ja TEVEen ei vastaa yhteiskunnassa tapahtuvaa kehitystä. Kahdella osaamisalueella toimiminen on hidastanut tiedonkulkua, tuonut kilpailuasetelman ja vähentänyt yhteistyötä opettajien kesken. Keskeisten yhteistyökumppanien näkökulmasta on vaikea tietää keneen pitäisi ottaa milloinkin yhteyttä. Olisikohan aika jo kypsä samantyyppiseen ratkaisuun kuin naapuri amkissa Turussa tehtiin äskettäin; hynttyyt yhteen.

Tulevaisuuden oppimisympäristöt: ks Liisa Keltinkangas-Järvisen blogi Oppimisen legendat Lääkäri-lehdessä 11.9 2015

- onko meillä tutkittuun tietoon perustuva oppimiskäsitys oppimisympäristöratkaisujen taustalla vai nojautummeko ”kasvatustieteen urbaanilegendoihin”?
- miten meillä SAMKissa on tutkittu oppimista? Vastaus; ei juuri mitenkään
- ovatko opiskelijat itseohjautuvia tiedon haussa, tiedon arvioinnissa ja valikoinnissa sekä tietojen soveltamisessa?
- oppimisympäristöjen digitalisaatio on väline, ei päämäärä. Tutoroinnin tehostaminen on tarpeen sitä vahvemmin mitä enemmän opiskelu siirtyy verkkoympäristöön.

Työhyvinvointi: henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvoinnilla on suora vaikutus opetuksen laatuun ja opintojen etenemiseen. Tässä ollaan päästy hyvään alkuun mutta matka on vasta alussa. On syytä pitää vahvasti esillä jatkossakin, ehkä nykyistä vahvemmin. (ks arvot)

Vakaa talous on välttämätön edellytys toiminnan jatkamiselle. piste.

Kansainvälisyys- on ollut strategisena tavoitteena iät ajat ja mihin on päästy? okei, suht monipuoliset vaihtomahdollisuudet, opettaja ja henkilökuntavaihdot alamäessä, muutama strateginen partneri (mitä se sitten tarkoittaaakin), kv- hankkeita aika vähän. Kaikilla näillä mittareilla SAMK on ammattikorkeakoulujen vertailuissa peräpäässä. Onko meillä varaa satsata kansainvälistymistavoitteeseen riittävästi niin että myös tuloksia alkaisi syntyä? Vai tyydymmekö nykyiseen tasoon? (valinta/poisvalinta)

korkeakoulupolitiikka: liittouma; erillään ja osittain yhdessä, yhdistyneenä vai kahtena itsenäisenä amkina eteenpäin. Strategiassa pitää ottaa kantaa paitsi Turku yhteistyöhön myös yhteistyön tiivistämiseen DIAKin ja UCPorin kanssa. (tre3- hengessä). DIAK tuottaa naapurissa ihan samoja koulutuksia kuin SAMK. mitäs järkeä siinä on?

Lopuksi

mikä on riittävän hyvää, ja pitääkö olla huippuosaamista? Työelämässä tarvitaan vankkoja ammattilaisia joilla on laaja osaaminen alaltaan ja hyvät metakognitiiviset taidot. Sellaisia henkilöitä on helppo (työpaikka-)kouluttaa erilaisiin kapeampiin erityistehtäviin. Varmaankin SAMKin kokoisessa koulutusorganisaatiossa on tunnistettava pari terävää kärkeä joilla erotutaan muista (esim uudistuvan energiatuotannon osaaminen tai clean-tech) mutta niiden lisäksi Satakunnassa ja lähialueilla tarvitaan niitä ”taviksia”.

Vastaja 19:**Megatrendit**

- SAMKin kannattaa erityisesti panostaa väestörakenteen muutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin
 - ikääntyvien palvelut ja osaaminen palvelujen tuottamisessa, nyt jo olemassa olevan geronomikoulutuksen laajentaminen ja syventäminen
 - yhteistyö ikääntyvien palvelujen kehittämisessä yhdessä tekniikan ja digitalisaation kehittymisen kanssa
 - yhteistyö yliopistokeskuksen kanssa

Tulevaisuuden toimialat

- Tulevaisuuden toimialoina ei jatkossa tule olemaan nykyisen kaltaiset sosiaali- terveys-tekniikka – logistiikka, vaan todennäköisesti erilaiset kombinaatiot
 - tarvitaan moniosaajia, joilla laaja yhteiskunnallinen näkemys esimerkiksi ikääntyvien palveluissa
 - monikulttuurisuuden lisääntyminen tulee tuottamaan erilaisia osaamistarpeita
miksi SAMk ei voisi erikoistua maahanmuuttajien ammatillisten opettajien kouluttamiseen?